

Parter

Arbetsgivarsidan: Arbetsgivarverket

Arbetstagersidan: Saco-S
Seko, Service- och kommunikationsfacket

Pensionsavtal för arbetstagare inom det statliga avtalsområdet 2016 (PA 16)

Inledande bestämmelser

1 § Inledning

Arbetsgivarverket, Saco-S och Seko har genom detta avtal kommit överens om premiebestämda pensioner för arbetstagare födda 1988 eller senare. Avtalet medger i vissa fall att även andra kan anslutas till det premiebestämda pensionssystemet. Dessa bestämmelser framgår av Avdelning I. För arbetstagare födda före 1988 gäller pensionsbestämmelser som motsvarar tidigare PA 03. Vissa kompletteringar och ändringar har gjorts med anledning av bestämmelserna i det premiebestämda pensionssystemet. Bestämmelserna för dessa framgår av Avdelning II.

Avtalets konstruktion bygger på parternas gemensamma uppfattning att det är en fördel att hålla pensionsbestämmelser för det statliga avtalsområdet i ett och samma avtal. Parterna har därför valt att lägga samman pensionsbestämmelserna för såväl de som omfattas av helt premiebestämda pensioner som för dem som tidigare omfattats av PA 03. Pensionsbestämmelserna blir på så sätt mer överskådliga vilket underlättar att hitta tillämpliga bestämmelser för olika åldersgrupper och individer.

2 § Syfte

Villkoren för tjänstepensionen utgör en betydelsefull del av arbetstagarens anställningsvillkor.

Bestämmelserna i avtalet är utformade så att de bidrar till verksamheternas kompetensförsörjning över tid. Parternas syfte är också att bestämmelserna ska vara långsiktigt hållbara, möjliggöra ett längre arbetsliv och ge en bra pension. Vidare vill parterna ge arbetstagaren möjlighet att påverka sin pension samtidigt som parterna tar ansvar genom utformning av regler som rör förvaltningen av pensionskapitalet.

Det behov av flexibilitet som kan finnas för uttag av del av pension när en arbetstagare vill minska sin arbetstid tas om hand av parterna på olika sätt beroende på

om arbetstagaren omfattas av bestämmelserna i Avdelning I eller II. För arbetstagare som omfattas av Avdelning I har parterna skapat ålderspension flex. Konstruktionen innebär att samtliga arbetstagare tillgodoräknas en premie på det sätt som framgår av bestämmelserna. Det ger möjlighet till ett mer flexibelt pensionsuttag. För de arbetstagare som omfattas av Avdelning II finns ett särskilt avtal om delpension sedan 2003, som innebär att arbetsgivaren med stöd av det avtalet kan möjliggöra för äldre anställda att arbeta kvar till ordinarie pensionsålder med minskad arbetstid.

Pensionsnämnd för det statliga avtalsområdet

3 § Nämnden och dess sammansättning

Parterna inrättar genom ingående av detta avtal en Pensionsnämnd för det statliga avtalsområdet. Nämnden har fyra ledamöter, varav två utses av Arbetsgivarverket och en av varje arbetstagarpart. En av arbetsgivarledamöterna är ordförande och en av arbetstagarledamöterna är vice ordförande.

4 § Beslutsföret

Pensionsnämnden är beslutsför när alla ledamöter från såväl arbetsgivar- som arbetstagarparten är närvarande. För beslut i ärenden enligt 6 § krävs enighet i pensionsnämnden.

För beslut i enlighet med 7 § gäller majoritetsbeslut. Vid lika röstetal har ordförande utslagsröst.

5 § Kanslifunktion

Parterna är ense om att Pensionsnämndens kanslifunktion bör utövas av Statens tjänstepensionsverk (SPV).

6 § Nämndens funktion

Pensionsnämnden ska på begäran av SPV eller försäkringsgivare som meddelar försäkring enligt detta avtals Avdelning I eller för individuell ålderspension enligt Avdelning II, tolka villkoren i detta avtal.

Pensionsnämnden ska fungera som parternas organ gentemot SPV, i dess funktion som administratör, enligt vad som regleras i särskild överenskommelse mellan Arbetsgivarverket och SPV.

7 § Vissa särskilda frågor

Utöver vad som sägs i 6 § ska nämnden pröva frågor om pensionens storlek vid samordning mellan tjänstepension och lagstadgad pension för arbetstagare födda 1938 eller senare vilka omfattas av pensionsavtalet PA 74.

Nämnden har att pröva om en arbetstagers livränta enligt PA 91 som inte räknats upp eller samordnats ska uppräknas enligt 7 kap. 2 § Avdelning II, PA 16 och i så fall från vilket datum.

Nämnden ska också hantera den situation som anges i 6 kap. 4 § Avdelning I. Underlaget för nämndens ställningstagande i sådant fall tas fram av den som utövar nämndens kanslifunktion.

8 § Tidigare tolkningar av PA 03-nämnden

De uttalanden och beslut som fattats av tidigare PA 03-nämnden ska fortfarande tjäna till vägledning i fråga om beslut som avser regler som överförts från PA 03 till detta avtals Avdelning II, om inte Pensionsnämnden beslutar om annat. Detta gäller inte för tolkning av avtalet i övrigt om inte nämnden uttryckligen beslutar så. Härvid gäller beslutsförhetsregeln i 4 § första stycket.

Giltighet

9 § Giltighetstid och i kraftträdande

Avtalet gäller tillsvidare från och med den 1 januari 2016 med en ömsesidig uppsägningstid om minst sex månader inför ett årsskifte. Har en sådan uppsägning gjorts upphör avtalet vid det närmaste årsskiftet. Avtalet kan dock inte upphöra förrän tidigast den 1 januari 2018.

Avdelning I

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Tillämpningsområde

Avdelning I gäller för arbetstagare födda 1988 eller senare med anställning inom det statliga avtalsområdet¹ med de tillägg respektive undantag som följer av nedanstående stycken.

Denna avdelning gäller även arbetstagare med anställning inom det statliga avtalsområdet födda 1987 eller tidigare, som

1. tjänstgör inom ramen för sin anställning som tidvis tjänstgörande enligt lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar (GSS-T)²,
2. reservofficerare som tidvis tjänstgör i sin tillsvidareanställning som reservofficerare³ eller
3. träffat överenskommelse om anslutning till avtalets tillämpningsområde enligt 3 och 4 §§.

Centrala parter kan genom kollektivavtal komma överens om att denna avdelning även ska gälla för andra grupper än de som anges i andra stycket.

Avdelningen gäller inte för

1. arbetstagare för vilka regeringen utfärdar särskilda pensionsbestämmelser såvida dessa bestämmelser inte överensstämmer med detta avtal eller
2. arbetstagare som enligt särskilt avtal med arbetsgivaren omfattas av andra pensionsbestämmelser,
3. arbetstagare som är lokalanställda utom riket eller
4. arbetstagare som tillträder en anställning efter det att han eller hon har uppnått den ålder som anges i 32 a § lagen (1982:80) om anställningsskydd LAS⁴.

Arbetsgivaren kan medge att undantaget från avdelningens tillämpningsområde enligt fjärde stycket punkten 4 inte ska gälla för arbetstagaren.

¹ Denna avdelning gäller inte för anställda inom Stiftelsen Skansen eller Stiftelsen Svenska barnboksinstitutet. För stiftelsen Föremålsvård i Kiruna gäller statliga pensionsbestämmelser för arbetstagare som nyanställs den 1 februari 2013 eller senare.

² Under sådan tjänstgöring gäller för den som på grund av tjänstgöringen är ledig från en anställning i vilken arbetstagaren omfattas av avdelning II intjänande av tjänstetid enligt 4 kap. 4 § Avdelning II.

³ Under sådan tjänstgöring gäller för den som på grund av tjänstgöringen är ledig från en anställning i vilken arbetstagaren omfattas av avdelning II intjänande av tjänstetid enligt 4 kap. 4 § Avdelning II.

⁴ Se dock särskilda bestämmelser i 10 kap.1 §.

2 § Vissa definitioner

Arbetsgivaren	Arbetsgivarverket eller den myndighet/motsvarande som Arbetsgivarverket bestämmer, om inte regeringen föreskriver något annat.
Försäkringsgivare	Det försäkringsbolag eller liknande som förvaltar ålderspension enligt denna avdelning.
Försäkringstagare	Arbetsgivaren.
Försäkringstekniska riktlinjer	Innehåller principerna för beräkning för förvaltning, avkastning, återbäring och liknande i en viss försäkring.
Försäkringsvillkor	Skriftliga villkor som reglerar vad som särskilt gäller för en viss försäkring.
Inkomst- och prisbasbelopp	(ibb respektive pbb) såsom det årligen fastställs av regeringen.
Lokal arbetstagarorganisation	Den del av en central arbetstagarorganisation som denna bestämmer, i förekommande fall med stöd av Huvudavtalet.
Pensionsgrundande lön	Den lön som enligt denna avdelning ligger till grund för beräkning av pensionspremier.
Pensionspremier	De belopp som beräknas och betalas till en försäkringsgivare för förvaltning.
Tjänstepensionsförsäkring	Försäkring inom vilken en viss försäkrad arbetstagares pension förvaltas.
Återbetalningsskydd	Frivilligt skydd för arbetstagaren som till viss kostnad medger att anhöriga får del av pensionskapitalet om den försäkrade/arbetstagaren dör.

3 § Överenskommen anslutning till avdelningens tillämpningsområde

En arbetstagare som är född 1987 eller tidigare kan, under de förutsättningar som anges i denna paragraf samt i 4 och 5 §§, träffa överenskommelse med arbetsgivaren om att arbetstagaren ska omfattas av Avdelning I.

En sådan överenskommelse kan träffas om arbetstagaren inte i tidigare eller nuvarande anställning har omfattats av förmånsbestämd ålderspension enligt Avdelning II, PA 03 eller andra statliga pensionsbestämmelser.

En överenskommelse kan också undantagsvis träffas även om en arbetstagare har omfattats av förmånsbestämd ålderspension med ett kort intjänande, maximalt fem år, av sådan ålderspension enligt statliga pensionsbestämmelser.

Även i fall då förutsättningarna i andra eller tredje stycket inte är uppfyllda kan arbetsgivare och arbetstagare träffa en sådan överenskommelse om det finns särskilda omständigheter som talar för det.

En överenskommelse enligt ovanstående stycken kan dock inte träffas med en arbetstagare som är undantagen från avdelningens tillämpningsområde enligt 1 § fjärde stycket.

4 § Hantering av överenskommelse som avses i 3 §

En sådan överenskommelse som anges i 3 § ska vara skriftlig. Innan överenskommelsen träffas ska arbetstagaren informeras om hur förändringen påverkar arbetstagarens pensionsintjänande. Överenskommelsen ska, för att vara giltigt, innehålla det som framgår av denna paragraf och följa den hanteringsordning som centrala parter bestämt enligt bilaga 1 till Avdelning I.

En sådan överenskommelse som avses i 3 § träder i kraft från och med det datum som arbetsgivare och arbetstagare kommit överens om, dock tidigast två månader efter det att överenskommelsen ingåtts.

För en arbetstagare som är nyanställd inom det statliga avtalsområdet kan överenskommelsen äga tillämpning från anställningstidpunkten. Detta under förutsättning att överenskommelsen har ingåtts i sådan tid att den kan träda ikraft när premier för första gången överförs till försäkringsgivare.

Från och med den dagen som överenskommelsen träder i kraft gäller den för arbetstagarens samtliga nuvarande och framtida anställningar inom avtalsområdet utom för sådana anställningar som undantas från avdelningens tillämpningsområde enligt 1 §.

5 § Information och förhandling rörande överenskommelser och arbetsgivarbeslut

Innan arbetsgivaren gör ett medgivande enligt 1 § femte stycket eller träffar en överenskommelse enligt 1 § fjärde stycket punkten 2 ska berörd lokal arbetstagarorganisation informeras om det tilltänkta medgivandet eller överenskommelsen. Den lokala arbetstagarorganisationen har då rätt att begära förhandling med arbetsgivaren med anledning av det tilltänkta medgivandet eller överenskommelsen. En sådan begäran ska göras skyndsamt och senast inom fem arbetsdagar räknat från den dag då organisationen fick informationen.

När arbetsgivaren fullgjort sin förhandlingsskyldighet eller om förhandlingen inte begärs inom angiven tid, får arbetsgivaren ingå överenskommelsen eller besluta om medgivande.

Innan arbetsgivaren och arbetstagaren ingår en överenskommelse enligt 1 § andra stycket punkten 3 ska arbetsgivaren informera berörd lokal arbetstagarorganisation om det tilltänkta beslutet. Den lokala arbetstagarorganisationen har rätt att begära förhandling med arbetsgivaren om den tilltänkta överenskommelsen. En sådan begäran ska göras skyndsamt och senast inom tio arbetsdagar från den dag då organisationen fick informationen. En sådan förhandling ska genomföras så att tidsfrister som följer av hantering enligt 4 § kan beaktas.

I de fall som arbetsgivaren och arbetstagaren träffar överenskommelse enligt 1 § andra stycket punkten 3 ska berörd lokal arbetstagarorganisation informeras om detta senast två veckor efter det att överenskommelsen har ingåtts.

I de fall regeringen fattar beslut enligt 1 § behöver ingen information lämnas eller förhandling genomföras med arbetstagarorganisationerna inför beslutet.

Bestämmelserna i denna paragraf ersätter arbetsgivarens skyldigheter enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL) i den utsträckning dessa är dispositiva.

2 kap. Förmåner och finansiering

1 § Pensionsförmåner

Med pensionsförmån avses:

1. Premiebestämd ålderspension som består av
 - a. ålderspension valbar
 - b. ålderspension obligatorisk
 - c. ålderspension flex.
2. Sjukpension samt
3. Efterlevandepension.

2 § Närmare om premiebestämd ålderspension

Ålderspension valbar finansieras genom att arbetsgivaren månadsvis betalar premie till pensionsförsäkring hos den försäkringsgivare som arbetstagaren valt enligt 5 kap.

Ålderspension obligatorisk finansieras genom att arbetsgivaren månadsvis betalar en premie till pensionsförsäkring hos en av parterna bestämd försäkringsgivare.

Ålderspension flex finansieras genom att arbetsgivaren månadsvis betalar en särskild premie till pensionsförsäkring hos en av parterna bestämd försäkringsgivare.

Förutom vad som anges i denna avdelning och i överenskomna anslutningsvillkor med vederbörande försäkringsgivare, gäller försäkringsgivarens försäkringsvillkor och försäkringstekniska riktlinjer i tillämpliga delar.

En försäkringsgivares försäkringstekniska riktlinjer ska vid förvaltning av ålderspension enligt denna avdelning vara könsneutralt utformade.

3 § Återbetalningsskydd

Försäkringsprodukterna för ålderspensionerna enligt denna avdelning ska tillhandahållas såväl med som utan återbetalningsskydd. Försäkringsgivaren åtar sig att utan krav på hälsoprövning tillhandahålla och teckna återbetalningsskydd med den arbetstagare som aktivt väljer detta, dels i samband med att arbetstagaren första gången⁵ väljer försäkringsgivaren, dels i samband med familjehändelse.

En arbetstagare som tecknat försäkring med återbetalningsskydd ska kunna välja förmånstagare. För den arbetstagare som inte gör ett aktivt val av förmånstagare gäller vad som framgår av försäkringsgivarens försäkringsvillkor.

En arbetstagare som tecknat försäkring med återbetalningsskydd ska senare kunna avsäga sig återbetalningsskyddet.

Om en arbetstagare vid andra tillfällen önskar teckna återbetalningsskydd får försäkringsgivaren tillämpa de krav på hälsoprövning som försäkringsgivaren normalt tillämpar.

3 kap. Pensionsgrundande lön

1 § Ålderspension valbar och ålderspension obligatorisk

Den pensionsgrundande lönen beräknas per månad och utgörs av utbetald lön i anställningen. I den pensionsgrundande lönen ingår inte kostnadsersättningar (skattefria och skattepliktiga).

Under ledighet till följd av

- a) sjukdom, arbetskada eller olycksfall med ersättning enligt Socialförsäkringsbalken (2010:110, SFB) avseende sjukdom, samt under sjuklöneperioden enligt lag (1991:1047) om sjuklön (SjLL),
- b) föräldraledighet med stöd av föräldraledighetslag (1995:584) eller
- c) graviditet med rätt till graviditetspenning enligt SFB

beräknas den pensionsgrundande lönen med bortseende från det löneavdrag som föranletts av ledigheten. Lön eller annan ersättning som utgör en kompensation för löneavdrag på grund av sådan ledighet ingår inte i den pensionsgrundande lönen.

För arbetstagare som under samma månad innehar mer än en anställning inom tillämpningsområdet för denna avdelning beräknas den pensionsgrundande lönen som om anställningarna hade utgjort en anställning.

⁵ Detta gäller inte när arbetstagaren väljer försäkringsgivaren för flytt av försäkringskapital från annan försäkringsgivare.

Premie tillgodoräknas även för:

- tid under vilken sjukpension utbetalas efter det att anställningen upphört, eller
- tid då särskild pensionsersättning enligt Avtal om omställning utbetalas och

premien beräknas i dessa fall på pensionsunderlaget enligt 4 kap. 3 §, Avdelning II.

För arbetstagare som är lärare vid universitet eller högskola, och där tjänsten är fast förenad med kliniska arbetsuppgifter vid kommunalt undervisningssjukhus eller motsvarande gäller, under de förutsättningar som anges i sjätte stycket, att den pensionsgrundande lönen beräknas som om anställningarna hade utgjort en anställning⁶.

Vad som sägs i femte stycket gäller enbart under förutsättning att

1. huvudmannen för sjukhuset tillhör tillämpningsområdet för denna avdelning avseende sådana arbetstagare eller
2. universitetet/högskolan har slutit lokalt kollektivavtal enligt delegeringsbeslut av Arbetsgivarverket med innebörd att sådan lön är pensionsgrundande i arbetstagarens anställning hos universitetet/högskolan.

För försäkringsmedicinska och försäkringsodontologiska rådgivare inom Försäkringskassan gäller, under de förutsättningar som anges i åttonde stycket, att den pensionsgrundande lönen beräknas som att anställningarna hade utgjort en anställning.

Vad som sägs i sjunde stycket gäller enbart under förutsättning att

1. huvudmannen för arbetstagarens arbetsgivare tillhör tillämpningsområdet för statliga pensionsbestämmelser enligt detta avtal med avseende på sådana arbetstagare eller
2. Försäkringskassan har slutit lokalt kollektivavtal enligt delegeringsbeslut av Arbetsgivarverket med innebörd att sådan lön är pensionsgrundande i arbetstagarens anställning hos Försäkringskassan.

För arbetstagare som under samma månad samtidigt innehar flera anställningar i andra fall än som ovan nämnts kan arbetsgivaren medge förmånligare villkor med stöd av 12 kap. 1 §.

2 § Ålderspension flex

Den pensionsgrundande lönen för ålderspension flex beräknas per månad och utgörs av utbetald lön i anställningen. I den pensionsgrundande lönen ingår inte kostnadsersättningar.

⁶ Ålderspension flex enligt 2 kap. 1 § 1 c Avdelning I beräknas enbart på den sysselsättningsgrad och den lön som ingår i anställningen inom det statliga avtalsområdet.

3 § Överenskommelse enligt 4 kap. 7 eller 8 §

När en arbetstagare träffar överenskommelse, enligt 4 kap. 7 eller 8 §, med arbetsgivaren om att avstå lön genom bruttolöneavdrag för extra premieavsättning till ålderspensionen beräknas premierna för de olika ålderspensionerna med bortseende från det bruttolöneavdrag som följer av löneavståendet.

4 kap. Storlek och beräkning av premier

1 § Huvudregel för premiernas beräkning

Premier för ålderspension beräknas i procent av arbetstagarens pensionsgrundande lön enligt 3 kap.

Premierna tillgodoräknas under anställningen från och med första anställningsdagen till och med den månad då arbetstagaren uppnår den i 32 a § LAS angivna åldern. Om arbetsgivaren har medgivit att arbetstagaren omfattas av avtalet enligt 1 kap. 1 § femte stycket, tillgodoräknas premier även efter denna ålder.

Premier tillgodoräknas arbetstagaren för pensionsavsättning *första* gången från det att de sammanlagda beräknade premierna hos arbetsgivaren för ålderspensionerna enligt 2 kap. 1 § punkten 1 under ett kalenderår tillsammans överstiger 1 procent av aktuellt ibb. Har ett belopp motsvarande detta inte uppnåtts för kalenderåret betalas ett belopp motsvarande den beräknade premien ut till arbetstagaren. Beloppet ska utbetalas senast i januari månad året efter det år det beräknats. Före utbetalning justeras beloppet med avdrag för preliminär skatt enligt gällande skatbestämmelser. Beloppet är inte pensionsgrundande. När arbetstagaren första gången tillgodoräknats en premie i en pensionsförsäkring kommer premier därefter, oavsett deras storlek, att tillgodoräknas arbetstagaren som ålderspension.

2 § Särskilt om ålderspension valbar

Pensionspremien utgörs av 2,5 procent av den pensionsgrundande lönen per månad på lönedelar upp till och med en månadslön som motsvarar 7,5 ibb per år och 20 procent per månad på de lönedelar av den pensionsgrundande lönen som överstiger en månadslön som motsvarar 7,5 ibb per år.

3 § Särskilt om ålderspension obligatorisk

Pensionspremien utgörs av 2,0 procent av den pensionsgrundande lönen per månad på lönedelar upp till och med en månadslön som motsvarar 7,5 ibb per år och 10 procent per månad på de lönedelar av den pensionsgrundande lönen som överstiger en månadslön som motsvarar 7,5 ibb per år.

4 § Särskilt om ålderspension flex

Premien för ålderspension flex utgörs av 1,5 procent av den pensionsgrundande lönen per månad.

Sammanfattning av premier enligt 2-4 §§ ovan

Ålderspension	Pensionsgrundande lön upp till och med 7,5 ibb	Pensionsgrundande lön över 7,5 ibb
Valbar	2,5 %	20,0 %
Obligatorisk	2,0 %	10,0 %
Flex	1,5 %	1,5 %

5 § Extra premier

Utöver de premier som arbetstagaren tillgodoräknas för ålderspension enligt 2 till 4 §§ får arbetsgivaren avsätta ytterligare premier.

Förutsättningen för att sådana extra premier ska få avsättas följer av 6-9 §§ nedan.

6 § Extra premier genom lokalt kollektivavtal

Arbetsgivaren och lokal arbetstagarorganisation kan i ett lokalt kollektivavtal enas om att ett avstående från lön eller motsvarande förmån i stället ska tillgodoräknas arbetstagaren i form av extra premie. Den extra premien tillgodoräknas arbetstagarens försäkring i ålderspension obligatorisk.

7 § Extra premier genom överenskommelse enligt lokalt kollektivavtal⁷

Arbetsgivaren kan utöver vad som följer av 6 § träffa lokalt kollektivavtal med Seko om att arbetsgivaren och en arbetstagare som är medlem i Seko kan träffa överenskommelse om att ett avstående från lön eller motsvarande förmån istället ska tillgodoräknas arbetstagaren i form av extra premie. En sådan premie tillgodoräknas arbetstagarens försäkring i ålderspension valbar hos den försäkringsgivare som utgör arbetstagarens val enligt 5 kap. 1 §.

8 § Extra premier genom enskild överenskommelse

Arbetsgivaren och arbetstagare som är medlem i Saco-S kan utöver vad som följer av 6 § träffa enskild överenskommelse om att avsätta extra premie till ålderspension. En sådan premie tillgodoräknas arbetstagarens försäkring i ålderspension valbar hos den försäkringsgivare som utgör arbetstagarens val enligt 5 kap. 1 §.

9 § Närmare om överenskommelse om extra premie

Extra premier enligt 6-8 §§ kan tillgodoräknas arbetstagaren som en procentuell andel av lönen, som ett fast belopp eller i form av ett engångsbelopp.

Ett lokalt kollektivavtal enligt 6 och 7 §§ ska slutas som ett särskilt kollektivavtal. Avtalet ska reglera dess giltighetstid och innehålla en uppsägningstid. Om inte annat har avtalats gäller en uppsägningstid om tre månader.

En överenskommelse enligt 7 eller 8 § ska för att vara giltig vara skriftlig och antingen anges gälla tills vidare med en ömsesidig uppsägningstid om tre månader

⁷ Denna bestämmelse regleras enligt särskilt protokoll mellan Arbetsgivarverket och Seko (2015-06-25). Bestämmelsen är, om inget annat överenskoms, tidsbegränsad till och med 2017-12-31.

eller anges gälla för viss bestämd tid med möjlighet till en ömsesidig förtida uppsägningstid om tre månader. Innan överenskommelse enligt 7 eller 8 §§ ingås ska berörd lokal arbetstagarorganisation informeras om det tilltänkta beslutet.

I de fall som arbetsgivaren och arbetstagaren träffar överenskommelse enligt 7 § eller 8 § ska berörd lokal arbetstagarorganisation informeras om detta senast två veckor efter det att överenskommelsen har ingåtts.

5 kap. Val av tjänstepensionsförsäkring

1 § Val av tjänstepensionsförsäkring

Arbetstagaren ges möjlighet att själv välja tjänstepensionsförsäkring för ålderspension valbar inom de av parterna fastställda ramarna samt de vid varje tidpunkt gällande anslutningsvillkoren, enligt vad som följer av den särskilda överenskommelsen mellan parterna.

Om en arbetstagare inte har gjort ett val enligt första stycket förvaltas premierna för ålderspension valbar och eventuella extra premier enligt 4 kap. 7 och 8 §§ av det s.k. icke-valet som parterna överenskommit om.

2 § Val av återbetalningsskydd

Arbetstagaren ska ha möjlighet till återbetalningsskydd enligt vad som framgår av 2 kap. 3 §.

6 kap. Rättelse av pensionspremie

1 § Rättelser av för lågt inbetald premie

Om arbetsgivaren har betalat in för låg premie till arbetstagarens ålderspension enligt denna avdelning är arbetsgivaren skyldig att vid nästa överföringstillfälle, eller så snart som möjligt, överföra resterande belopp. En sådan rättelse ska i första hand göras till den tjänstepensionsförsäkring som är arbetstagarens val vid tiden för rättelsen, eller i andra hand till annan tjänstepensionsförsäkring hos vilken arbetstagaren har en försäkring enligt avtalet.

Om rättelser sker efter det att arbetstagaren har avgått från anställningen ska inbetalning i första hand ske till den tjänstepensionsförsäkring som arbetstagaren valt vid tiden för avgången, eller i andra hand till annan tjänstepensionsförsäkring hos vilken arbetstagaren har en försäkring enligt denna avdelning.

2 § Rättelser av för högt inbetalda premier

Om en arbetsgivare betalat in en för hög premie till en arbetstagares ålderspension enligt denna avdelning ska rättelse ske. Sådan rättelse ska i första hand ske genom att ett motsvarande lägre belopp överförs vid nästa överföringstillfälle. Om detta inte är möjligt ska beloppet återtas från tjänstepensionsförsäkringen.

Sådan rättelse får inte göras längre tillbaka i tiden än tre år efter ordinarie överföringstillfälle.

Rättelse av för högt inbetald premie får inte ske under tiden som en tjänstepensionsförsäkring är under utbetalning, eller då den har slutbetalats.

3 § Tvister om premier

Parterna konstaterar att tvist med anledning av avtalet hanteras enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister (LRA) och Huvudavtalet. Vid tvist gäller inte den hantering eller de tidsfrister som gäller för rättelser enligt 1 och 2 §§.

4 § Om en arbetsgivare upphört

För det fall en arbetsgivare har upphört och ansvaret inte övergått till annan vid den tid då en sådan omständighet uppdagas som avses i 1 och 2 §§ ska rättelser genomföras av SPV i enlighet med 1 respektive 2 §§. För de fall en sådan arbetsgivare betalat in för låg premie ska arbetstagaren hållas skadeslös.

För det fall en arbetstagare hävdar att en sådan arbetsgivare betalat in felaktig premie ska denna kontakta kansliet för Pensionsnämnden för hantering i nämnden.

Arbetsgivaren ska försäkra sig inom ramen för den statliga försäkringsrörelsen för det fall att ett fel som beskrivs i denna paragraf uppmärksammas efter det att arbetsgivaren upphört.

7 kap. Flytt av pensionskapital

1 § Flytträtt

En arbetstagare får flytta det egna intjänade kapitalet i ålderspension valbar. Flytten ska ske genom en av parterna utsedd valcentral och i enlighet med det regelverk som har överenskommit mellan parterna.

2 § Flytträttens omfattning

Rätt till flytt av intjänat kapital enligt 1 § gäller endast det pensionskapital som redan är inbetalt till den tjänstepensionsförsäkring från vilket kapitalet ska flyttas. Kapital som är intjänat på en försäkring innan flytträtten trätt i kraft kan endast flyttas om den försäkringsgivare, från vilken kapitalet flyttas, medger detta.

8 kap. Utbetalning av ålderspension

1 § Ansökan

Utbetalning av *ålderspension* görs av försäkringsgivaren efter ansökan från arbetstagaren, dock tidigast vid utgången av månaden innan arbetstagaren fyller 61 år, eller den högre ålder från vilken allmän ålderspension enligt författning tidigast kan utbetalas.

Ansökan görs hos den eller de försäkringsgivare hos vilken arbetstagaren är försäkrad. Närmare anvisningar om formerna för ansökan om uttag lämnas av respektive försäkringsgivare.

2 § Tid för utbetalning

Utbetalningen av ålderspension görs månadsvis och livsvarigt, längst till och med den månad då arbetstagaren avlider. Om särskild överenskommelse träffas mellan arbetstagaren och försäkringsgivaren i samband med ansökan om utbetalning av pension, kan utbetalning i stället ske temporärt (under en viss bestämd tid), förutsatt att den tänkta utbetalningstiden inte understiger tio år för ålderspension valbar, fem år för ålderspension obligatorisk och ett år för ålderspension flex.

Premiebestämd ålderspension utbetalas senast från och med utgången av den tredje månaden efter det att försäkringsgivaren tagit emot ansökan, om inte den försäkrade arbetstagaren i sin ansökan har angivit en senare tidpunkt för uttag av ålderspensionen.

För det fall utbetalning av ålderspension inte har påbörjats eller ansökan om sådan utbetalning inte har gjorts när arbetstagaren uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern, ska försäkringsgivaren informera arbetstagaren om dennes premiebestämda ålderspension, det sätt på vilket uttag av pension kan göras samt hur ansökan om utbetalning görs.

Om ålderspension inte har börjat utbetalas eller ansökan om sådan utbetalning inte har gjorts 36 månader efter det att arbetstagaren har uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern ska utbetalning av livsvarig ålderspension påbörjas vid denna tidpunkt.

3 § Återköp

Försäkring kan återköpas i enlighet med vad som är reglerat i lag.

9 kap. Sjukpension

1 § Villkor för sjukpension

En arbetstagare som har beviljats hel sjukersättning tillsvidare enligt SFB har vid entledigandet rätt till sjukpension. Sjukpension utges så länge hel sjukersättning utbetalas till och med månaden före den då arbetstagaren kan ta ut garantipension eller till och med den månad dessförinnan då arbetstagaren avlider.

En arbetstagare vars arbetsförmåga i anställningen är nedsatt på grund av sjukdom har rätt till tillfällig sjukpension om arbetstagaren har beviljats partiell sjukersättning tillsvidare eller hel respektive partiell aktivitetsersättning för viss tid enligt SFB. Tillfällig sjukpension utges så länge arbetstagaren får partiell sjukersättning eller aktivitetsersättning för viss tid.

Sjukpension och tillfällig sjukpension utges från och med den månad som Försäkringskassan har fattat beslut om sjukersättning eller aktivitetsersättning eller om beslutet gäller från en senare tidpunkt från och med denna senare tidpunkt. Detta under förutsättning att arbetsgivaren får besked om Försäkringskassans beslut.

2 § Storlek på sjukpensionen

Sjukpensionen och tillfällig sjukpension utgörs av det månadsbelopp som motsvaras av följande pensionsnivå per år i procent av beräkningsunderlaget.

Pensionsunderlag	Pensionsnivå i procent av underlaget
Lönedelar upp till och med 7,5 pbb	15,0
Lönedelar över 7,5 till och med 20 pbb	75,0
Lönedelar över 20 till och med 30 pbb	37,5

Om sjukersättning eller aktivitetsersättning har beviljats partiellt utges tillfällig sjukpension i proportion till den partiella ersättningen.

3 § Beräkningsunderlag för sjukpension

Beräkningsunderlaget för sjukpension, eller tillfällig sjukpension, utgörs av pensionsunderlaget enligt Avdelning II, 4 kap. 3 §.

4 § Ålderspensionspremie vid sjukpension

Arbetstagaren tillgodoräknas premier för ålderspension valbar och ålderspension obligatorisk under tid då sjukpension utbetalas, även efter det att anställningen har upphört. Premie beräknas på pensionsunderlag enligt Avdelning II, 4 kap. 3 §.

5 § Samordningsregler

Sjukpension enligt detta kapitel ska på lönedelar upp till och med 7,5 pbb minskas med arbetsskadelivränta enligt SFB.

Sjukpension ska minskas i motsvarande mån som sjukersättning enligt 36 kap. 19-21 §§ SFB minskas. Sjukpensionen ska också minskas med motsvarande omfattning som sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 36 kap. 13-15 och 17-18 §§ SFB är vilande.

10 kap. Efterlevandepension

1 § Villkor

Efterlevandepension utges efter en arbetstagare om denne vid dödsfallet

- innehar en anställning inom denna avdelnings tillämpningsområde, eller
- som efter den ålder som anges i 32 a § LAS i direkt anslutning till en anställning som omfattas av avdelningens tillämpningsområde tillträder en ny sådan anställning, utan att arbetsgivaren medger att avtalet ska gälla enligt 1 kap. 1 § femte stycket, eller
- erhåller sjukpension, eller
- erhåller särskild pensionsersättning enligt Avtal om omställning, eller
- omfattas av efterskydd enligt denna avdelning, eller
- är 61 år eller äldre och har en pågående utbetalning av ålderspension enligt denna avdelning, om arbetstagaren inte vid dödsfallet innehar en annan anställning genom vilken arbetstagaren har rätt till tjänstepensions-

förmån enligt annat avtal.

2 § Efterlevandepension till vuxen

Efterlevandepension utges till efterlevande make, som stadigvarande sammanbodde med arbetstagaren vid dennes död. Med efterlevande make jämställs efterlevande registrerad partner. Med efterlevande make jämställs i detta sammanhang även den som, utan att vara gift eller registrerad partner, stadigvarande sammanbodde med en ogift arbetstagare vid dennes död och som tidigare varit gift med eller registrerad partner med arbetstagaren eller har eller har haft eller vid dödsfallet väntade barn med arbetstagaren.

3 § Storlek på efterlevandepension till vuxen

Efterlevandepension till vuxen utges under sex år fr.o.m. månaden efter dödsfallet, dock längst till utgången av den månad då arbetstagaren skulle ha fyllt 75 år. Om den efterlevande avlider utges pensionen till utgången av den månad då detta inträffat.

Efterlevandepension utges för varje år med ett grundbelopp motsvarande 1,2 pbb. Utöver detta utges ett tilläggsbelopp enligt följande.

Tilläggsbeloppet betalas på lönedelar i beräkningsunderlaget enligt 5 § som överstiger 7,5 gånger ibb och utgörs av det månadsbelopp som motsvaras av följande nivå per år i procent av beräkningsunderlaget.

	Över 7,5 upp t.o.m. 20 ibb	Över 20 upp t.o.m. 30 ibb
År 1	45,0 %	22,5 %
År 2-6	30,0 %	15,0 %

Om det inte finns någon efterlevande vuxen tillfaller beloppen arvsberättigat barn. Finns flera arvberättigade barn delas beloppet lika mellan dem.

4 § Efterlevandepension till barn

Efterlevandepension i form av barnbelopp utges också till varje arvsberättigat barn till dess barnet fyllt 20 år. Med arvsberättigat barn jämställs barn som har mottagits i adoptionssyfte.

Barnbeloppet utgörs av det månadsbelopp som motsvaras av följande pensionsnivå per år i procent av pensionsunderlaget.

Pensionsunderlag	Barnbelopp i procent av underlaget
Lönedelar upp t.o.m. 7,5 ibb	10,0
Lönedelar över 7,5 upp t.o.m. 20 ibb	25,0
Lönedelar över 20 ibb upp t.o.m. 30 ibb	12,5

5 § Beräkningsunderlag för efterlevandepension

Beräkningsunderlaget för efterlevandepension utgörs av pensionsunderlaget enligt Avdelning II, 4 kap. 3 §.

För en arbetstagare som vid dödsfallet avgått från anställningen gäller att beräkningsunderlaget årligen räknas upp med pbb.

6 § Samordning

För en arbetstagare som omfattats av Avdelning I utgår efterlevandepension i enlighet med bestämmelserna i 1-5 §§. För det fall en förmånstagare skulle vara berättigad till efterlevandepension enligt andra statliga pensionsbestämmelser efter arbetstagaren ska det belopp som utgår enligt 1-5 §§ minskas med summan av vad som utbetalas enligt sådan förmån.

11 kap. Utbetalning av sjuk- och efterlevandepension

1 § Utbetalning

Sjukpension och efterlevandepension enligt detta avtal administreras och utbetalas efter ansökan av Statens tjänstepensionsverk (SPV). Villkoren för sådan förmån framgår av 9 och 10 kap.

Utbetalning av sjukpension eller efterlevandepension sker månadsvis och på den dag som framgår av SPV:s bestämmelser.

Den första utbetalningen sker senast tre månader efter det att förmånstagaren i ansökan fullgjort sin uppgiftsskyldighet. Vid detta tillfälle betalas ett belopp ut retroaktivt för tid fram till den första utbetalningsdagen för sådan förmån som förmånstagaren under den tiden har rätt till enligt bestämmelserna i 9 och 10 kap.

Om förmånen inte utbetalas på angiven utbetalningsdag i månaden ska beloppet betalas ut så snart som möjligt. Om det belopp som betalats ut efter angiven utbetalningsdag uppgår till fem procent eller mer av det vid utbetalningstillfället gällande pbb, ska förmånstagaren erhålla ränta.

Räntan ett visst kalenderår beräknas enligt den årsvisa statslåneräntan som bestämts av Riksgälden i november året före aktuellt kalenderår. Räntan utges för tid från ingången av månaden efter den då förfallodagen inträffat till den dag då beloppet är tillgängligt för förmånstagaren.

Rätt till ränta föreligger inte om förseningen

- orsakats av förmånstagaren själv,
- beror på arbetsmarknadskonflikt,
- beror på krigstillstånd, eller
- annan liknande omständighet utanför pensionsutbetalarens kontroll.

2 § Förlust av rätten till pension

Förlust av rätten till pension föreligger enligt vad som sägs i 14 kap. 15 § Försäkringsavtalslagen (2005:104).

3 § Mindre belopp

Sjukpension eller efterlevandepension vars månadsbelopp uppgår till högst två promille av gällande pbb ska, i stället för att betalas månatligen, utbetalas med ett engångsbelopp som beräknas försäkringstekniskt av SPV.

4 § Felaktig utbetalning

Har någon fått sjuk- eller efterlevandepension obehörigen eller med för högt belopp och har förmånstagaren orsakat detta genom oriktiga uppgifter eller underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller på annat sätt eller har denne i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, ska förmånstagaren återbetala det som denne fått för mycket. Arbetsgivaren får i särskilt fall helt eller delvis återge återbetalningsskyldigheten.

Har någon för samma tid fått sådan pension som följer av 9 kap. och som ska föranleda avdrag av socialförsäkringsförmån och har denna socialförsäkringsförmån beviljats vid en sådan tidpunkt att den inte kunnat beaktas vid bestämmande av pensionens storlek, ska belopp som härigenom har betalats för mycket återbetalas.

I sådana fall får arbetsgivaren för slutlig reglering av det belopp som arbetstagaren eller förmånstagaren fått för mycket innehålla skäligt belopp av pensionsförmån enligt avtalet, om inte hinder möter till följd av lagen (1970:215) om arbetsgivares kvittningsrätt.

5 § Värdesäkring av sjuk- och efterlevandepension under utbetalningstid

Sjukpension och efterlevandepension värdesäkras genom att beräkningsunderlaget årligen räknas om med förändringen av pbb.

6 § Samordning av flera förmånsbestämda förmåner

Vid samtidig rätt till mer än en tjänstepensionsförmån av samma slag ska, om pensionsförmånerna intjänats under samma tid, pensionens storlek efter begäran från SPV prövas av Pensionsnämnden för det statliga avtalsområdet.

12 kap. Övrigt

1 § Förmånligare villkor

Arbetsgivaren kan när särskilda skäl föreligger medge förmånligare villkor än vad som framgår av denna avdelning.

Ett sådant beslut kan omprövas om någon förutsättning som beslutet grundades på har förändrats.

2 § Efterskydd

Om en arbetstagare avgår från sin anställning gäller avtalet beträffande sjukdomsfall och dödsfall ytterligare tre månader efter avgången. Detta gäller dock inte för en arbetstagare som har erhållit annan anställning med tjänstepensionsrätt.

3 § Tryggande av förmånsbestämd pension

Arbetsgivaren tryggar förmånsbestämda pensioner enligt detta avtal genom att betala premier till statens avtalsförsäkringar.

En arbetsgivare som kommer att upphöra ska informera SPV om detta för hantering och slutlig reglering av premier.

13 kap. Information om inbetald premie

1 § Årligt besked

Arbetsgivaren ska i januari månad lämna arbetstagaren information om inbetalda premier till ålderspensionen för föregående år.

Av beskedet ska framgå såväl det löneunderlag på vilka premierna är beräknade som storleken på de inbetalda premierna för respektive ålderspension enligt 2 kap. 1 §, punkten 1. Arbetstagaren ska upplysas om att informationen är preliminär.

Avdelning II

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Tillämpningsområde

Pensionsbestämmelserna gäller för arbetstagare födda 1987 eller tidigare med anställning inom det statliga avtalsområdet⁸.

Denna avdelning undantar inom sitt tillämpningsområde

1. arbetstagare för vilka regeringen utfärdar särskilda pensionsbestämmelser såvida dessa bestämmelser inte överensstämmer med detta avtal eller arbetstagare som enligt särskilt avtal med arbetsgivaren omfattas av andra pensionsbestämmelser,
2. arbetstagare i väg- och vattenbyggnadskåren eller civilförsvarets krigsorganisation,
3. arbetstagare på reservstat,
4. arbetstagare som är lokalanställda utom riket,
5. arbetstagare som tjänstgör inom ramen för sin anställning som tidvis tjänstgörande enligt lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar (GSS-T)⁹,
6. reservofficerare som tidvis tjänstgör i sin tillsvidareanställning som reservofficerare¹⁰,
7. arbetstagare som slutit överenskommelse med arbetsgivaren om att omfattas av pensionsbestämmelserna enligt Avdelning I, 1 kap. 3 §.

2 § Anslutningsvillkor

Avdelningen gäller inte för

1. arbetstagare som inte har fyllt 18 år,
2. arbetstagare som vid anställningstidpunkten har uppnått pensionsåldern enligt detta avtal,
3. arbetstagare som vid anställningstidpunkten uppbär tjänstepension, om inte arbetsgivaren medger att avtalet ska gälla,

⁸ Denna avdelning gäller inte för anställda inom Stiftelsen Skansen eller Stiftelsen Svenska barnboksintitutet. För stiftelsen Föremålsvård i Kiruna gäller statliga pensionsbestämmelser för arbetstagare som nyanställs den 1 februari 2013 eller senare.

⁹ Se reglering i 1 kap. 1 § andra stycket punkten 1 i Avdelning I

¹⁰ Se reglering i 1 kap. 1 § andra stycket punkten 2 i Avdelning I

4. arbetstagare som är anställd för tjänstgöring som inte uppgår till minst 20 procent av heltidstjänstgöring vad avser förmånsbestämd ålderspension enligt 4 kap.,
5. arbetstagare som är född 1942 eller tidigare,
6. arbetstagare med 60 års pensionsålder enligt 2 kap. 1 § andra stycket som är född 1947 eller tidigare.

3 § Vissa definitioner

Arbetsgivaren	Arbetsgivarverket eller den myndighet som Arbetsgivarverket bestämmer, om inte regeringen föreskriver något annat.
Lokal arbetstagarorganisation	Den del av en central arbetstagarorganisation som denna bestämmer, i förekommande fall med stöd av Huvudavtalet.
Fast lön	Den individuella lönen i anställningen, månadslönen. I den fasta lönen ingår inte fasta lönetillägg.

4 § Arbetsgivarbeslut

Innan arbetsgivaren fattar beslut enligt 1 kap. 1 § punkt 1 eller enligt 1 kap. 2 § punkt 3, ska den lokala arbetstagarorganisationen informeras om det tilltänkta beslutet.

Den lokala arbetstagarorganisationen har rätt att begära förhandling med arbetsgivaren om det tilltänkta beslutet. En sådan begäran ska göras skyndsamt, dock senast inom fem arbetsdagar räknat från den dag då organisationen fick information om beslutet.

Om parterna inte enas vid en sådan förhandling eller om förhandlingen inte begärs inom angiven tid, får arbetsgivaren besluta i frågan.

Bestämmelserna i första – tredje styckena ersätter bestämmelserna om arbetsgivarens skyldighet enligt MBL i den utsträckning dessa är dispositiva.

5 § Pensionsförmåner

Med pensionsförmån avses:

1. Premiebestämda pensioner enligt 3 kap.
 - a) individuell ålderspension enligt 2 §
 - b) kompletterande ålderspension enligt 3-4 §§.
2. Förmånsbestämda pensioner enligt 4 – 7 kap.
 - a) ålderspension enligt 4 kap.

- b) sjukpension enligt 5 kap.
- c) efterlevandepension enligt 6 kap.
- d) intjänad pension enligt 7 kap.

6 § Finansiering

Pensionsförmånerna finansieras av arbetsgivaren.

En försäkringsgivares försäkringstekniska riktlinjer ska vid förvaltning av ålderspension enligt punkten 1 och 2 nedan vara könsneutralt utformade.

1. Premiebestämd pension enligt 1 kap. 5 § punkt 1 a.

Arbetsgivaren finansierar pension genom att betala premie för pensionsförsäkring hos försäkringsgivare som uppfyller av parterna fastställda villkor. Förutom vad som följer av detta avtal gäller vederbörande försäkringsgivares försäkringsvillkor och försäkringstekniska riktlinjer.

2. Premiebestämd pension enligt 1 kap. 5 § punkt 1 b.

Arbetsgivare som inte är affärsverk finansierar pension genom att betala premie för försäkring till en av parterna utsedd förvaltare. Affärsverk kan välja mellan att finansiera pension genom försäkring hos den av parterna utsedda förvaltaren eller genom skuldföring. Därvid gäller försäkringsvillkor och försäkringstekniska riktlinjer i tillämpliga delar.

3. Förmånsbestämd pension enligt 1 kap. 5 § punkt 2.

Med undantag för affärsverk finansierar arbetsgivare pension försäkringsmässigt genom att betala avgifter till den försäkringsadministratör som ska anlitas av statliga arbetsgivare. För beräkning av avgifter samt för beräkning av pensionsbelopp vid ändring till fribrev enligt 7 kap. 1 § gäller de försäkringstekniska riktlinjer som enligt premieförordningen (1997:908) fastställs av Statens tjänstepensionsverk (SPV). Affärsverk tryggar pension genom skuldföring. Vid skuldföring gäller i tillämpliga delar de av SPV fastställda försäkringstekniska riktlinjerna.

7 § Återbetalningsskydd

Försäkringsprodukterna för ålderspensionerna enligt denna avdelning ska tillhandahållas såväl med som utan återbetalningsskydd. Försäkringsgivaren åtar sig att utan krav på hälsoprövning tillhandahålla och teckna återbetalningsskydd med den arbetstagare som aktivt väljer detta, dels i samband med att arbetstagaren första gången¹¹ väljer försäkringsgivaren dels i samband med familjehändelse.

En arbetstagare som tecknat försäkring med återbetalningsskydd ska kunna välja förmånstagare. För den arbetstagare som inte gör ett aktivt val av förmånstagare gäller vad som framgår av försäkringsgivarens försäkringsvillkor.

¹¹ Detta gäller inte när arbetstagaren väljer försäkringsgivaren för flytt av försäkringskapital från annan försäkringsgivare.

En arbetstagare som tecknat försäkring med återbetalningsskydd ska senare kunna avsäga sig återbetalningsskyddet.

Om en arbetstagare vid andra tillfällen önskar teckna återbetalningsskydd får försäkringsgivaren tillämpa de krav på hälsoprövning som försäkringsgivaren normalt tillämpar.

2 kap. Pensionsålder

1 §

Pensionsåldern är 65 år och uppnås vid utgången av kalendermånaden före den månad då arbetstagaren fyller 65 år.

Pensionsåldern för flygledare är 60 år och för yrkesofficerare 61 år och uppnås vid utgången av den kalendermånad då arbetstagaren fyller 60 år respektive 61 år¹².

3 kap. Premiebestämd ålderspension

1 § Tillgodoräkning av pensionspremier

Arbetstagaren tillgodoräknas fortlöpande premier beräknade på utbetald lön i anställningen¹³, dels för individuell ålderspension, dels för kompletterande ålderspension. I den utbetalda lönen ingår inte kostnadsersättningar (skattefria eller skattepliktiga).

Premier tillgodoräknas vid följande ledigheter:

- ledighet till följd av sjukdom efter det att sjuklöneperioden enligt lagen (1991:1047) om sjuklön upphört,
- föräldraledighet, dock längst 18 månader per barn,
- ledighet med delpension.

Om den utbetalda lönen för en månad understiger den fasta lönen enligt 4 kap. 1 § punkt 1 ska premien beräknas på den fasta lönen.¹⁴

¹² Gäller fr.o.m den 1 januari 2008 för yrkesofficerare anställda vid Försvarmakten den 31 december 2007 och födda 1959 eller senare. För yrkesofficerare födda tidigare gäller 60 år, såvida inte yrkesofficeraren lämnat sådant meddelande som avses i 3 § lokalt avtal 2007-12-18 "Avtal om avsättningar till Kåpan Extra för yrkesofficerare vid Försvarmakten."

¹³ Med utbetald lön i anställningen avses även utbetalt arvode enligt 4 kap. 1 § punkt 4 om arvodet ingår i den pensionsgrundande lönen enligt 4 kap. 1 §.

¹⁴ Före den 1 januari 2007 beräknas avgiften på den fasta lönen enligt 4 kap 1 § punkt 1.

Premie tillgodoräknas även för:

- tid under vilken sjukpension utbetalas efter det att anställningen upphört,
- tid under vilken pensionsersättning eller särskild pensionsersättning enligt Avtal om omställning eller tidigare gällande Trygghetsavtal utbetalas¹⁵.

Premien beräknas på pensionsunderlaget enligt 4 kap. 3 §.

Premie tillgodoräknas även för:

- tid under vilken förtida uttag enligt 3 kap. 6 § första stycket görs.

Premien beräknas på tillämpligt underlag enligt ovan för kalenderåret före avgångsåret och betalas vid avgången. För tid under ledighet i övrigt beräknas premien på den fasta lönen enligt 4 kap. 1 § punkt 1.

Premier tillgodoräknas arbetstagaren för pensionsavsättning *första* gången från det att de sammanlagda beräknade premierna hos arbetsgivaren för ålderspensionerna enligt 2 och 3 §§ under ett kalenderår tillsammans överstiger 1 procent av aktuellt ibb. Har ett belopp motsvarande detta inte uppnåtts för kalenderåret betalas ett belopp motsvarande den beräknade premien ut till arbetstagaren. Beloppet ska utbetalas senast i januari månad året efter det år det beräknats. Före utbetalning justeras beloppet med avdrag för preliminär skatt enligt gällande skattebestämmelser. Beloppet är inte pensionsgrundande. När arbetstagaren första gången tillgodoräknats en premie i en pensionsförsäkring kommer premier därefter, oavsett deras storlek, att tillgodoräknas arbetstagaren som ålderspension.

2 § Individuell ålderspension

Arbetstagaren tillgodoräknas månadsvis under anställningstiden en premie på 2,5 %¹⁶ av lönen eller pensionsunderlaget enligt bestämmelserna i 3 kap. 1 § upp till en årslön av 30 inkomstbasbelopp enligt SFB. Tillgodoräkningen sker fr.o.m. den månad då arbetstagaren fyller 23 år och längst t.o.m. den månad då han uppnår pensionsåldern. Premien ska användas för försäkring avseende ålderspension hos försäkringsgivare enligt 1 kap. 6 § punkt 1.

För arbetstagare som har 60 eller 61 års pensionsålder enligt 2 kap. 1 § andra stycket tillgodoräknas dessutom, när han uppnår pensionsåldern, en engångspremie på 6,9 % av lönen eller pensionsunderlaget enligt bestämmelserna i 3 kap. 1 § för kalenderåret före det år han uppnår pensionsåldern.

3 § Kompletterande ålderspension

Arbetstagaren tillgodoräknas månadsvis under anställningstiden en premie på 2,0 %¹⁷ av lönen eller pensionsunderlaget enligt bestämmelserna i 3 kap. 1 § upp till en årslön av 30 inkomstbasbelopp enligt SFB. Tillgodoräkningen sker fr.o.m.

¹⁵ Bestämmelsen om särskild pensionsersättning gäller arbetstagare som beviljats sådan ersättning fr.o.m. den 1 januari 2008.

¹⁶ Gäller fr.o.m. den 1 januari 2008 (2,3 % åren 2003 – 2007).

¹⁷ Under år 2003 var avgiften 1,9 %.

den månad arbetstagaren fyller 23¹⁸ år och längst t.o.m. den månad då han uppnår pensionsåldern. Premien ska användas för försäkring avseende ålderspension enligt 1 kap. 6 § punkt 2.

4 §

Utöver den premie som arbetstagaren tillgodoräknas enligt 3 kap. 3 § får arbetsgivaren avsätta ytterligare premier för försäkring avseende ålderspension enligt 1 kap. 6 § punkt 2. Förutsättningen härför är att arbetsgivaren och de lokala arbetstagarorganisationerna i ett lokalt kollektivavtal har enats om att ett avstående från lön eller motsvarande förmån i stället ska tillgodoräknas arbetstagaren i form av en extra premie till den kompletterande ålderspensionen.

Den extra premien kan tillgodoräknas längst t.o.m. kalendermånaden före den månad arbetstagaren uppnår pensionsåldern.

Den extra premien kan tillgodoräknas som en procentuell andel av lönen, som en fortlöpande premie uttryckt i kronor eller som ett engångsbelopp.

De närmare reglerna för tillgodoräknande av extra premie fastställs i det lokala avtalet.

Anteckning

Se även förhandlingsprotokoll 2007-11-07 RALS 2007-2010 samt förhandlingsprotokoll 2010-10-25 till RALS-T mellan Arbetsgivarverket och Saco-S samt förhandlingsprotokoll 2015-06-26 mellan Arbetsgivarverket och Seko.

5 § Val av pensionsförsäkring

Arbetstagaren ges möjlighet att själv välja tjänstepensionsförsäkring för individuell ålderspension inom de av parterna fastställda ramarna samt de vid varje tidpunkt gällande anslutningsvillkoren, enligt vad som följer av den särskilda överenskommelsen mellan parterna.

Om en arbetstagare inte har gjort ett val enligt första stycket förvaltas premierna för den individuella ålderspensionen i det s.k. icke-valet som parterna överenskommit om.

Arbetstagaren ska ha möjlighet till återbetalningsskydd enligt vad som framgår av 1 kap. 7 §.

6 § Uttag av premiebestämda pensioner

En arbetstagare har rätt att få individuell ålderspension utbetalad från dagen efter avgångsdagen, dock tidigast vid utgången av månaden innan han fyller 61 år (förtida uttag). Om avgången sker i pensioneringssyfte ska premie enligt 3 kap. 1 § tillgodoräknas för tid t.o.m. den månad då arbetstagaren uppnår pensionsåldern. Den individuella ålderspensionen tas ut som en livsvarig ålderspension enligt ve-

¹⁸ Gäller fr.o.m. den 1 januari 2008. Tidigare gällde 28 år.

derbörande försäkringsgivares försäkringsvillkor. Om förtida uttag görs kan dock pensionen tas ut som en temporär pension fram till den ordinarie pensionsåldern.

En arbetstagare har rätt att få kompletterande ålderspension utbetald från dagen efter avgångsdagen, dock tidigast vid utgången av månaden innan han fyller 61 år. Om arbetstagaren enligt avtalet har rätt att avgå med ålderspension från 60 års ålder får dock den kompletterande ålderspensionen vid avgången tas ut tidigast vid utgången av månaden innan han fyller 60 år. Den kompletterande ålderspensionen tas ut antingen som en temporär eller livsvarig pension och enligt försäkringsgivarens försäkringsvillkor.

Vid temporärt uttag av ålderspension gäller att pensionens storlek får uppgå högst till nedanstående procenttal av den fasta lönen vid avgången enligt 4 kap. 1 § punkt 1:

- 80 procent till den del den fasta lönen inte överstiger 7,5 inkomstbasbelopp,
- 70 procent till den del den fasta lönen överstiger 7,5 inkomstbasbelopp men inte 20 inkomstbasbelopp och
- 40 procent till den del den fasta lönen överstiger 20 inkomstbasbelopp men inte 30 inkomstbasbelopp.

Om temporärt uttag av förmånsbestämd ålderspension samtidigt sker gäller ovanstående begränsningsregler summan av förmånsbestämd, individuell och kompletterande ålderspension.

7 § Flytt av pensionskapital

En arbetstagare får flytta det egna intjänade kapitalet i den individuella ålderspensionen. Flytten ska ske genom av parterna utsedd valcentral och i enlighet med det regelverk som har överenskommit mellan parterna.

8 § Flytträttens omfattning

Rätt till flytt av intjänat kapital enligt 7 § gäller endast det pensionskapital som redan är inbetalt till den tjänstepensionsförsäkring från vilket kapitalet ska flyttas. Kapital som är intjänat på en försäkring innan flytträtten trätt i kraft kan endast flyttas om den försäkringsgivare, från vilken kapitalet flyttas, medger detta.

4 kap. Förmånsbestämd ålderspension

1 § Pensionsgrundande lön

I den pensionsgrundande lönen ingår följande:

1. arbetstagarens fasta lön eller motsvarande i den anställning som grundar pensionsrätt, oavsett om den har betalats ut eller inte,

2. andra kontanta avlöningsförmåner i anställningen¹⁹ som har utbetalats till arbetstagaren, dock inte övertidsersättning eller kostnadsersättningar (skattefria eller skattepliktiga),
3. naturaförmåner i form av kost eller bostad, värderade enligt tillämplig skattetablell samt
4. arvode som utbetalas enligt kommunala avlöningsbestämmelser till arbetstagare som är innehavare av lärartjänst vid universitet eller högskola, om tjänsten är fast förenad med kliniska arbetsuppgifter vid kommunalt undervisningsjukhus eller motsvarande under förutsättning av att
 - huvudmannen för sjukhuset tillhör tillämpningsområdet för statliga pensionsbestämmelser enligt PA 03 med avseende på sådana arbetstagare eller
 - universitetet eller högskolan har slutit lokalt kollektivavtal enligt delegeringsbeslut av Arbetsgivarverket med innebörd att sådant arvode är pensionsgrundande i arbetstagarens anställning hos universitetet eller högskolan

Den pensionsgrundande lönen beräknas för helt kalenderår och begränsas till högst 30 gånger inkomstbasbeloppet enligt Socialförsäkringsbalken (2010:110, SFB).

2 §

För tid då en arbetstagare har haft delpension uppräknas den pensionsgrundande lönen till vad som skulle ha gällt vid oförändrad sysselsättningsgrad.

Om arbetstagaren i samband med delpensionering måste byta till en annan befattning med lägre lön ska pensionsunderlag enligt 4 kap. 3 § fastställas som om arbetstagaren hade avgått med ålderspension vid delpensionstillfället. Pensionsunderlaget räknas om med förändringar av prisbasbeloppet under tid med delpension.

3 § Pensionsunderlag

Pensionsunderlag beräknas med utgångspunkt från den pensionsgrundande lönen för de fem kalenderåren närmast före avgångsåret. Vid beräkning av sjukpension enligt 5 kap. 3 § räknas de fem kalenderåren närmast före pensionsåret.

Pensionsunderlaget för beräkning av ålderspension räknas om med förändringar av prisbasbeloppet under tid med sjukpension enligt 5 kap. 1 §.

Vid beräkning av pensionsunderlaget beaktas även pensionsgrundande lön i tidigare anställning i den mån lönen avser tid som tillgodoräknas enligt 4 §. Vid pen-

¹⁹ Här ingår inte ersättningar som ersätter arbetstagarens fasta lön vid t.ex. sjukdom eller föräldradledighet, inte heller sådana ersättningar som ryms inom ramen för arbetstagarens fasta lön, t.ex. mertidstillägg vid partiell tjänstledighet.

sionsavgång senare än vid pensionsåldern räknas de fem kalenderåren närmast före det år då arbetstagaren uppnår pensionsåldern.

Den pensionsgrundande lönen för de fyra första kalenderåren i femårsperioden räknas med hjälp av prisbasbeloppet om till nivån för det sista året före avgångsåret, dock senast året före det år då arbetstagaren uppnår pensionsåldern.

Pensionsunderlaget utgör medeltalet av de enligt tredje stycket beräknade beloppen. Kan en arbetstagare inte tillgodoräkna pensionsgrundande lön för samtliga i femårsperioden ingående kalenderår utgör pensionsunderlaget medeltalet av beloppen för de hela kalenderår som kan tillgodoräknas arbetstagaren eller om endast ett helt kalenderår kan tillgodoräknas, beloppet för detta år.

Kan inte något helt kalenderår tillgodoräknas ska pensionsunderlaget utgöra det på hela kalendermånader grundade genomsnittsbeloppet per månad multiplicerat med 12.

4 § Pensionsgrundande tjänstetid

Som pensionsgrundande tjänstetid tillgodoräknas en arbetstagare tid då detta avtal eller tidigare statligt kollektivavtal om tjänstepension inklusive SPR gällt för honom, dock tidigast fr.o.m. den kalendermånad då han fyller 28 år och längst t.o.m. kalendermånaden före den månad då arbetstagaren fyller 65 år.

Som pensionsgrundande tjänstetid tillgodoräknas även tid inom annat tillämpningsområde för statliga pensionsbestämmelser. För arbetstagare som 2002-12-31 innehade anställning med statlig pensionsrätt tillgodoräknas också sådan icke-statlig tjänstetid före 2002-12-31 som arbetstagaren fått tillgodoräkna enligt för honom då gällande statliga pensionsbestämmelser. Arbetstagare som har innehaft statlig anställning före 2002-12-31 och som har återanställts efter denna tidpunkt tillgodoräknas tjänstetiden i den tidigare statliga anställningen. Tid före 2003-01-01 får dock beaktas endast om arbetstagaren har varit anställd för tjänstgöring som uppgår till minst 40 procent av heltidstjänstgöring.

Som pensionsgrundande tjänstetid räknas med undantag för vad som nedan anges, ledighet utan lön som varar högst åtta månader. Dock räknas inte tid för sammanhängande hel ledighet utan lön för att inneha annan anställning med tjänstepensionsrätt som pensionsgrundande tid. Ledighet för längre tid till följd av sjukdom eller arbetsskada ska dock räknas som pensionsgrundande tjänstetid, likaså ledighet för vilken havandeskapspenning eller föräldrapenningförmån utgetts.

Som pensionsgrundande tjänstetid tillgodoräknas också tid då arbetstagaren är ledig för att tidvis tjänstgöra inom ramen för sin anställning som tidvis tjänstgörande enligt lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar (GSS-T) eller tidvis tjänstgör i sin tillsvidareanställning som reservofficer.

För ålderspension som följer på sjukpension tillgodoräknas som pensionsgrundande tjänstetid även tiden från avgången till pensionsåldern. Även tid under vilken pensionsersättning eller särskild pensionsersättning enligt Trygghetsavtalet

eller avtal om omställning utges tillgodoräknas som pensionsgrundande tjänstetid för ålderspension.²⁰

Om icke-statlig tjänstetid tillgodoräknats enligt andra stycket ska pensionsrätt som arbetstagaren tjänat in på grund av den tiden, räknas in i den pensionsrätt han tjänar in enligt detta avtal.

5 § Tjänstetidsfaktor

För hel pension erfordras att den pensionsgrundande tjänstetiden är minst 30 år.

Tjänstetidsfaktorn utgör förhållandet mellan arbetstagarens pensionsgrundande tjänstetid, beräknad i hela och påbörjade månader, och talet 360, dock högst talet 1.

6 § Ålderspensionens storlek fr.o.m. 65 år på den del av pensionsunderlaget som inte överstiger 7,5 inkomstbasbelopp

Arbetstagare som omfattas av dessa pensionsbestämmelser har när han uppnått pensionsåldern rätt till förmånsbestämd ålderspension fr.o.m. dagen efter avgångsdagen.

²⁰ Tillgodoräkning av pensionsgrundande tjänstetid för tid med pensionsersättning eller särskild pensionsersättning gäller fr.o.m. den 1 januari 2005.

För arbetstagare som har 65 års pensionsålder enligt 2 kap. 1 § utgör pensionens storlek det procenttal som framgår av nedanstående tabell av pensionsunderlaget enligt 4 kap. 3 § multiplicerad med tjänstetidsfaktorn.

Födelseår	Pensionsnivå i procent av pensionsunderlaget
1943	9,5
1944	9,3
1945	9,1
1946	8,9
1947	8,7
1948	8,4
1949	8,2
1950	7,9
1951	7,7
1952	7,4
1953	7,2
1954	6,9
1955	6,6
1956	6,3
1957	6,0
1958	5,7
1959	5,4
1960	5,1
1961	4,7
1962	4,3
1963	3,9
1964	3,6
1965	3,2
1966	2,9
1967	2,5
1968	2,1
1969	1,7
1970	1,3
1971	0,9
1972	0,5
1973 eller senare	0,0

För arbetstagare som har 60 eller 61 års pensionsålder enligt 2 kap. 1 § utgör pensionens storlek fr.o.m. 65 år det procenttal som framgår av nedanstående tabell av pensionsunderlaget enligt 4 kap. 3 § multiplicerad med tjänstetidsfaktorn.

Födelseår	Pensionsnivå i procent av pensionsunderlaget
1948	8,9
1949	8,7
1950	8,4
1951	8,2
1952	7,9
1953	7,7
1954	7,4
1955	7,2
1956	6,9
1957	6,6
1958	6,3
1959	6,0
1960	5,7
1961	5,4
1962	5,1
1963	4,7
1964	4,3
1965	3,9
1966	3,6
1967	3,2
1968	2,9
1969	2,5
1970	2,1
1971	1,7
1972	1,3
1973	0,9
1974	0,5
1975 eller senare	0,0

7 § Ålderspensionens storlek fr.o.m. 65 år på den del av pensionsunderlaget som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp

Arbetstagare som har uppnått pensionsåldern har fr.o.m. dagen efter avgångsdagen rätt till förmånsbestämd ålderspension på den del av pensionsunderlaget enligt 4 kap. 3 § som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp.

För arbetstagare som har 65 års pensionsålder enligt 2 kap. 1 § utgör pensionens storlek det procenttal som framgår av nedanstående tabell av pensionsunderlaget multiplicerad med tjänstetidsfaktorn.

Födelseår	Pensionsunderlag 7,5 – 20 inkomst- basbelopp	Pensionsunderlag 20 – 30 inkomst- basbelopp
1943	64,85	32,40
1944	64,70	32,30
1945	64,55	32,20
1946	64,40	32,10
1947	64,25	32,00
1948	64,10	31,90
1949	63,95	31,80
1950	63,80	31,70
1951	63,65	31,60
1952	63,50	31,50
1953	63,35	31,40
1954	63,20	31,30
1955	63,05	31,20
1956	62,90	31,10
1957	62,75	31,00
1958	62,60	30,90
1959	62,45	30,80
1960	62,30	30,70
1961	62,15	30,60
1962	62,00	30,50
1963	61,85	30,40
1964	61,70	30,30
1965	61,50	30,20
1966	61,30	30,10
1967	61,10	30,00
1968	60,90	30,00
1969	60,70	30,00
1970	60,50	30,00
1971	60,30	30,00
1972	60,10	30,00
1973 och senare	60,00	30,00

För arbetstagare som har 60 eller 61 års pensionsålder enligt 2 kap. 1 § utgör pensionens storlek fr.o.m. 65 år det procenttal som framgår av nedanstående tabell av pensionsunderlaget multiplicerad med tjänstetidsfaktorn.

Födelseår	Pensionsunderlag 7,5 – 20 inkomst- basbelopp	Pensionsunderlag 20 – 30 inkomst- basbelopp
1948	64,40	32,10
1949	64,25	32,00
1950	64,10	31,90
1951	63,95	31,80
1952	63,80	31,70
1953	63,65	31,60
1954	63,50	31,50
1955	63,35	31,40
1956	63,20	31,30
1957	63,05	31,20
1958	62,90	31,10
1959	62,75	31,00
1960	62,60	30,90
1961	62,45	30,80
1962	62,30	30,70
1963	62,15	30,60
1964	62,00	30,50
1965	61,85	30,40
1966	61,70	30,30
1967	61,50	30,20
1968	61,30	30,10
1969	61,10	30,00
1970	60,90	30,00
1971	60,70	30,00
1972	60,50	30,00
1973	60,30	30,00
1974	60,10	30,00
1975 och senare	60,00	30,00

8 § Ålderspensionens storlek före 65 år

För arbetstagare med 60 eller 61 års pensionsålder enligt 2 kap. 1 § beräknas ålderspension under tid före den månad arbetstagaren fyller 65 år enligt nedanstående tabell och multipliceras med tjänstetidsfaktorn.¹⁾

Pensionsunderlag			Pensionsnivå
uttryckt i antal inkomstbasbelopp			i procent
-	1,0		101,0
1,0	-	20,0	65,0
20,0	-	30,0	32,5

9 § Uttag av förmånsbestämda ålderspensioner

En arbetstagare som omfattas av dessa pensionsbestämmelser och som avgår före pensionsåldern, dock tidigast vid utgången av månaden före den månad han fyller 61 år har rätt att ta ut ålderspension från dagen efter avgångsdagen (förtida uttag). Om arbetstagaren avgår i pensioneringssyfte ska pensionen beräknas som om arbetstagaren hade avgått vid 65 års ålder. Reducering för det förtida uttaget beräknas aktuariellt enligt SPV:s försäkringstekniska riktlinjer. Pensionen kan tas ut som en livsvarig pension eller som en temporär pension fram till den ordinarie pensionsåldern.

Vid temporärt uttag av ålderspension gäller att pensionens storlek får uppgå högst till nedanstående procenttal av den fasta lönen vid avgången enligt 4 kap. 1 § punkt 1

- 80 procent till den del den fasta lönen inte överstiger 7,5 inkomstbasbelopp,
- 70 procent till den del den fasta lönen överstiger 7,5 inkomstbasbelopp men inte 20 inkomstbasbelopp och
- 40 procent till den del den fasta lönen överstiger 20 inkomstbasbelopp men inte 30 inkomstbasbelopp.

Om temporärt uttag av individuell och/eller kompletterande ålderspension sker samtidigt med förmånsbestämd ålderspension gäller ovanstående begränsningsregler summan av förmånsbestämd, individuell och kompletterande ålderspension enligt detta avtal.

Om uppskjutet uttag av ålderspension görs ska pensionen ökas för varje kalendermånad från 65-års månaden till den månad uttaget sker. Omräkning sker enligt SPV:s försäkringstekniska riktlinjer.

¹⁾ En flygförare som uppnått minst 25 flygtjänstår inom Försvarmakten har rätt att avgå med ålderspension tidigast vid utgången av den månad då han fyller 55 år. Vid beräkning av pensionens storlek ska därvid tjänstetidsfaktor 1 tillämpas.

En arbetstagare med 60 eller 61 års pensionsålder enligt 2 kap. 1 § andra stycket har i normalfallet rätt att ta ut ålderspension fr.o.m. den dag då avgång skett från den anställning som berättigar till pensionen. Om denna anställning innehades samtidigt som arbetstagaren utövar en annan statlig anställning har arbetstagaren rätt att ta ut ålderspension först fr.o.m. dagen efter den då avgång skett från den sistnämnda anställningen.

10 § Samordning

Ålderspension som inte är minskad på grund av förtida uttag ska under tid före den kalendermånad då arbetstagaren fyller 65 år minskas med sådan ersättning, dock inte ålderspension, enligt AFL, SFB eller annan författning som avser samma inkomstbortfall.

5 kap. Sjukpension

1 § Villkor

En arbetstagare som har beviljats hel sjukersättning enligt AFL eller SFB har vid entledigande rätt till sjukpension. Sjukpension utges så länge hel sjukersättning uppbärs t.o.m. månaden före den då arbetstagaren får ålderspension eller t.o.m. den månad dessförinnan då arbetstagaren avlider.

2 §

En arbetstagare vars arbetsförmåga i anställningen är nedsatt på grund av sjukdom har rätt till tillfällig sjukpension om han har beviljats partiell sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt AFL eller SFB. Tillfällig sjukpension utges fr.o.m. den månad Försäkringskassan har fattat beslut om sjukersättning eller aktivitetsersättning eller om beslutet gäller från en senare tidpunkt fr.o.m. denna senare tidpunkt. Tillfällig sjukpension utges så länge förmånstagaren uppbär partiell sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Tillfällig sjukpension utges dock inte för tid som arbetstagaren har sjukavdrag enligt avtal.

3 § Sjukpensionens storlek

Sjukpensionen och den tillfälliga sjukpensionen utgörs av följande procent av pensionsunderlaget oavsett tjänstetidsfaktorn.

Pensionsunderlag uttryckt i prisbasbelopp	Pensionsnivå i procent ²¹
- 7,5	15,0
7,5 - 20,0	75,0
20,0 - 30,0	37,5

Om sjukersättning eller aktivitetsersättning har beviljats som en partiell förmån utges tillfällig sjukpension i proportion till den partiella förmånen.

²¹ Gäller fr.o.m. den 1 januari 2008.

Anmärkning

Ovanstående procenttal gäller när Försäkringskassan fattat beslut om sjuk- eller aktivitetsersättning den 1 januari 2008 eller senare. Detta gäller även om beslutet har fattats med retroaktiv verkan. Om Försäkringskassans beslut gäller en ändring av ett före den 1 januari 2008 fattat beslut gäller dock 5 kap. 3 § i sin lydelse den 31 december 2007.

4 § Samordning

Sjukpension enligt 5 kap. 1 eller 2 §§ ska på lönedel upp till 7,5 prisbasbelopp minskas med livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring (LAF) eller lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring (YFL).

Sjukpension enligt 5 kap. 1 eller 2 §§ ska minskas i motsvarande mån som sjukersättningen minskas enligt 16 a kap. AFL respektive 36 kap. 19-21 §§ SFB. Sjukpensionen ska också minskas med motsvarande omfattning som sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 16 kap. 16 och 17 §§ AFL respektive 36 kap. 13-15 och 17-18 §§ SFB är vilande.

6 kap. Efterlevandepension

1 § Villkor

Efterlevandepension utges efter en arbetstagare som vid dödsfallet omfattades av avtalet eller som då hade ålders- eller sjukpension enligt avtalet eller ersättning enligt 4 kap. 2 eller 3 §§ i Avtal om omställning eller motsvarande bestämmelser i det tidigare gällande Trygghetsavtalet.

Efterlevandepension utges även för en arbetstagare som vid dödsfallet tillträtt en ny anställning i direkt anslutning till den i Avdelning II angivna pensionsåldern och som omfattas av avdelningens tillämpningsområde.

Efterlevandepension utges till en efterlevande make, som stadigvarande sammanbodde med arbetstagaren vid dennes död. Med efterlevande make jämställs i detta kapitel efterlevande registrerad partner. Med efterlevande make jämställs i detta kapitel även den som, utan att vara gift eller registrerad partner, stadigvarande sammanbodde med en ogift arbetstagare vid dennes död och som tidigare varit gift med eller registrerad partner med arbetstagaren eller har eller har haft eller vid dödsfallet väntade barn med arbetstagaren.

Efterlevandepension utges också till arvsberättigat barn som inte har fyllt 20 år. Med arvsberättigat barn jämställs barn som har mottagits i adoptionssyfte.

2 § Efterlevandepension till make

Efterlevandepension till efterlevande make utges under sex år fr.o.m. månaden efter dödsfallet, dock längst till utgången av den månad då arbetstagaren/pensionären skulle ha fyllt 75 år. Om den efterlevande avlider utges pensionen till utgången av den månad då detta inträffat.

Efterlevandepension utges för varje år med ett belopp motsvarande 1,2 prisbasbelopp.

Därtill utges ett belopp uttryckt i procent av den del av pensionsunderlaget enligt 4 kap. 3 § som överstiger 7,5 gånger inkomstbasbeloppet enligt följande:

Upp till 20 inkomstbasbelopp

År 1	45,0 %
År 2 – 6	30,0 %

Mellan 20 och 30 inkomstbasbelopp

År 1	22,5 %
År 2 – 6	15,0 %

Om det inte finns någon efterlevande make tillfaller beloppen arvsberättigat barn enligt 6 kap. 1 §. Belopp som är gemensamt för flera barn delas lika mellan dem.

3 § Efterlevandepension till arvsberättigat barn

Efterlevandepension till varje arvsberättigat barn utges till dess barnet fyllt 20 år enligt nedan med ett belopp uttryckt i procent av pensionsunderlaget enligt 4 kap. 3 §:

Pensionsunderlag uttryckt i inkomstbasbelopp	Procenttal
- 7,5	10,0
7,5 - 20,0	25,0
20,0 - 30,0	12,5

4 § Samordning

Om en förmånstagare för ett visst år har rätt till såväl efterlevandepension som kompletterande efterlevandefribrev eller efterlevandefribrev enligt övergångsbestämmelserna 12 kap. 3 och 4 §§, denna avdelning, ska den utbetalda efterlevandepensionen för detta år minskas så att summan av efterlevandepension, kompletterande efterlevandefribrev och/eller efterlevandefribrev högst uppgår till vad efterlevandepensionen enligt detta kapitel skulle ha uppgått till för detta år. Dock ska den samlade utbetalda efterlevandeförmånen för året inte understiga vad som skulle ha utbetalats som enbart kompletterande efterlevandefribrev och/eller efterlevandefribrev enligt övergångsbestämmelserna.

7 kap. Intjänande av förmånsbestämd pensionsrätt

1 § Intjänande av förmånsbestämd pensionsrätt från och med den 1 januari 2003

Rätten till ålderspension enligt 1 kap. 5 § punkt 2 a) intjänas månadsvis under anställningstiden med en för varje månad bestämd del av den slutliga förmånsbestämda ålderspensionen. Storleken av den för månaden intjänade delen beräknas så att dess kapitalvärde är lika med bruttopremien för månaden med tillämpning av SPV:s försäkringstekniska riktlinjer. För en arbetstagare som intjänar pensionsrätt hos en arbetsgivare som tryggar pension genom skuldföring bestäms intjänandet som om tryggandet hade skett genom försäkring.

2 § Intjänad förmånsbestämd pensionsrätt den 31 december 2002

För arbetstagare som var anställd den 31 december 2002 och som t.o.m. detta datum intjänat rätt till pension enligt statliga pensionsbestämmelser är den vid nämnda tidpunkt intjänade pensionen lika med den egenlivränta, som arbetstagarerna skulle ha haft rätt till vid avgång från anställningen. Dock ska vid beräkning av livräntan

- bortses från kravet på fyllda 31 år och minst tre års pensionsgrundande tjänstetid,
- förmånsnivåerna i PA-91 för ålderspension tillämpas,
- samordning ske med eventuell icke-statlig pensionsrätt enligt då gällande statliga pensionsbestämmelser.

Den intjänade pensionen enligt ovan omvandlas till fribrev och värdesäkras under aktivtiden genom anknytning till prisbasbeloppets förändring.

3 § Förmånsbestämd pensionsrätt intjänad t.o.m. den 31 december 2002 vid återanställning

För en arbetstagare som har haft statlig anställning men som inte var anställd den 31 december 2002 gäller vid återanställning i staten efter nämnda datum att livränta som har intjänats i tidigare statlig anställning omvandlas till fribrev. Fribrevet värdesäkras under aktivtiden genom anknytning till prisbasbeloppets förändring.

4 § Förmånsbestämd pensionsrätt vid avgång från anställning

En arbetstagare som avgår från sin anställning av annan anledning än att rätt till sjukpension inträder har rätt till fribrev vars belopp är lika med den intjänade pensionen enligt ovan. Fribrevet räknas upp genom anknytning till prisbasbeloppets förändring. En arbetstagare har rätt att ta ut fribrevet tidigast vid utgången av månaden före den månad han fyller 61 år i enlighet med de bestämmelser som gäller för uttag av ålderspension i 4 kap. 9 §.

En arbetstagare som avgår från sin anställning med ålderspension och vars ålderspension enligt 4 kap. 6 och 7 §§ understiger fribrevsvärdet har rätt att få ålderspension som svarar mot fribrevsvärdet.

Om rätten till sjukpension upphör av annat skäl än ålderspension inträder från denna tidpunkt rätt till fribrev vars belopp är lika med den intjänade pensionen enligt ovan.

8 kap. Värdesäkring under utbetalningstid

1 §

Förmånsbestämd ålderspension, sjukpension samt efterlevandepension värdesäkras genom anknytning till förändringar av det prisbasbelopp som den pensionsgrundande lönen har uppräknats till.

9 kap. Förmånligare villkor

1 §

Arbetsgivaren kan när särskilda skäl föreligger medge förmånligare villkor än vad som framgår av pensionsbestämmelserna Avdelning II.

Ett sådant beslut kan omprövas om någon förutsättning som beslutet grundades på har förändrats.

10 kap. Utbetalning av förmånsbestämda pensionsförmåner

1 §

För utbetalning av förmånsbestämd ålderspension, sjukpension samt efterlevandepension gäller de bestämmelser som anges nedan.

2 §

Angående påföljd i pensionshänseende för den som uppsåtligen framkallar en arbetstagares eller en förmånstagares död gäller vad som sägs i 14 kap. 4 kap. 3 § lagen (2005:104) om försäkringsavtal.

3 §

Vid samtidig rätt till mer än en tjänstepensionsförmån av samma slag skall, om pensionsförmånerna intjänats under samma tid, pensionens storlek efter begäran från Statens tjänstepensionsverk (SPV) prövas av pensionsnämnden för det statliga avtalsområdet.

4 §

Utbetalning av pensionsförmåner sker månadsvis.

Förfallodag för utbetalning av förmåner är den första ordinarie utbetalningsdagen efter den tidpunkt då rätten till förmån inträtt. Vid bestämmande av ränta enligt 5 §

är dock tidigaste förfallodag första ordinarie utbetalningsdag efter det att tre månader förflutit från det att förmånstagaren i ansökan fullgjort sin uppgiftsskyldighet.

5 §

Om utbetalning av pensionsförmåner försenats och utbetalas i form av ett retroaktivt belopp skall, om beloppet uppgår till fem procent eller mer av det vid utbetalningstillfället gällande prisbasbeloppet enligt SFB, förmånstagaren erhålla ränta.

Räntan beräknas under visst kalenderår enligt den årsvisa statslåneränta som bestäms av Riksgälden i november föregående år.

Räntan utges för tid från ingången av månaden efter den då förfallodagen inträffat till den dag då belopp är tillgängligt för lyftning av förmånstagaren.

Rätt till ränta föreligger inte

- om förseningen orsakats av förmånstagaren själv eller
- om förseningen beror på krigstillstånd, strejk eller lockout

eller annan liknande omständighet utanför pensionsutbetalarens kontroll.

6 §

Pensionsförmån vars månadsbelopp uppgår till högst två promille av prisbasbeloppet enligt SFB ska avlösas med ett kapitalbelopp som beräknas enligt de för förmånsbestämda ålderspensioner gällande försäkringstekniska riktlinjerna.

7 §

Har någon fått pensionsförmån obehörigen eller med för högt belopp och har han orsakat detta genom oriktiga uppgifter eller underlåtenhet att fullgöra anmälningskyldighet eller på annat sätt eller har han i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, ska han återbetala det som han fått för mycket. Arbetsgivaren får dock i särskilt fall helt eller delvis efterge återbetalningsskyldigheten.

Har någon för samma tid fått sådan pension som enligt 5 kap. 4 § eller 6 kap. 4 § i Avdelning II ska föranleda avdrag av socialförsäkringsförmån och har denna socialförsäkringsförmån beviljats vid en sådan tidpunkt att den inte kunnat beaktas vid bestämmande av pensionens storlek enligt avtalet, ska det belopp som härigenom har betalats för mycket återbetalas.

8 §

I fall som avses i 7 § får arbetsgivaren för slutlig reglering av det belopp som arbetstagaren fått för mycket innehålla skäligt belopp av pensionsförmån enligt avtalet, om inte hinder möter till följd av lagen (1970:215) om arbetsgivares kvittningsrätt.

9 §

Arbetsgivaren meddelar närmare bestämmelser om handläggning av ärenden om förmåner enligt avtalet och om utbetalning av sådana förmåner.

11 kap. Efterskydd

1 §

Om en arbetstagare avgår från sin anställning gäller avtalet beträffande sjukdomsfall och dödsfall ytterligare tre månader efter avgången. Detta gäller dock inte för en arbetstagare som erhållit annan anställning med tjänstepensionsrätt.

12 kap. Övergångsbestämmelser till Avdelning II

1 § Fortsatt tillämpning av tidigare pensionsavtal

För arbetstagare med 65 års pensionsålder enligt 7 § PA 03 (nuv. 2 kap. 1 §) födda 1942 eller tidigare och för arbetstagare med 60 års pensionsålder enligt 7 § PA 03 (nuv. 2 kap. 1 §) födda 1947 eller tidigare ska bestämmelserna i PA-91 fortsättningsvis tillämpas.

För arbetstagare som avgått med pensionsförmån enligt PA-91 eller PA-74 gäller att bestämmelserna i dessa avtal ska fortsätta att tillämpas.

För arbetstagare som uppbär tillfällig sjukpension gäller 6 § nedan.

2 § Pensionsgrundande tjänstetid

En arbetstagare som 2002-12-31 kan tillgodoräkna sig pensionsgrundande tjänstetid före 28 års ålder enligt tidigare pensionsavtal ska bibehålla den tillgodoräknade tiden.

3 § Kompletterande efterlevandepension avseende lönedelar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp

Kompletterande efterlevandepension och familjepension avseende lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp som en arbetstagare har intjänat per den 31 december 2002 enligt PA-91 respektive PA-74 övergår vid nämnda datum till fribrev avseende kompletterande efterlevandelivränta.

Vid beräkning av efterlevandelivräntan skall

- bortses från kravet på fyllda 31 år och minst tre års pensionsgrundande tjänstetid,
- samordning ske med eventuell icke-statlig pensionsrätt enligt då gällande statliga pensionsbestämmelser.

Det kompletterande efterlevandefribrevet anknyts till prisbasbeloppet för år 2002 och värdesäkras genom omräkning med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Det kompletterande efterlevandefribrevet tas ut som en livsvarig pension som räknas om genom anknytning till prisbasbeloppets förändring. Vilka efterlevande som är berättigade till sådan pension bestäms av reglerna i PA-91. Paragraf 5 i

övergångsbestämmelserna till PA-91 ska ha motsvarande tillämpning på arbetstagare som 2002-12-31 övergår från PA-74 till PA-91 eller PA 03 (nuv. Avdelning II) med den skillnaden att tidpunkten 1991-03-31 ersätts med 2002-12-31 och tidpunkten 1991-04-01 ersätts med 2003-01-01.

4 § Familjepension avseende lönedelar som inte överstiger 7,5 inkomstbasbelopp

Intjänad familjepension enligt PA-74 avseende lönedelar som inte överstiger 7,5 inkomstbasbelopp beräknas som sju procent av den pensionsgrundande lönen per den 31 december 2002. Den intjänade familjepensionen beräknas med utgångspunkt från anställningstidpunkten och omvandlas till fribrev. Fribrevet anknyts till prisbasbeloppet för år 2002 och värdesäkras genom omräkning med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Efterlevandefribrevet tas ut som en livsvarig pension som räknas om genom anknytning till prisbasbeloppets förändring. Vilka efterlevande som är berättigade till sådan pension bestäms av reglerna i PA-91. 5 § i övergångsbestämmelserna till PA-91 ska ha motsvarande tillämpning på arbetstagare som 2002-12-31 övergår från PA-74 till PA-91 eller PA 03 (nuv. Avdelning II) med den skillnaden att tidpunkten 1991-03-31 ersätts med 2002-12-31 och tidpunkten 1991-04-01 ersätts med 2003-01-01.

5 § Pensionsålder

För den som är anställd 2002-12-31 och som då har rätt att avgå med ålderspension vid en tidigare ålder än 65 år enligt 1 § i övergångsbestämmelserna till PA-91 gäller sagda övergångsbestämmelser.

För arbetstagare som den 31 december 2002 är anställda i säkerhetstjänst gäller fortsättningsvis 5 § förhandlingsprotokollet 1991-03-15 till PA-91.

Den förmånsbestämda ålderspensionen för arbetstagare enligt första och andra stycket beräknas för tid fr.o.m. den månad arbetstagaren fyller 65 år enligt 18 och 19 §§ PA 03 (nuv. 4 kap. 6 och 7 §§) detta avtal samt för tid före den månaden enligt 18 § PA-91 (bilaga 1).

En arbetstagare som med stöd av första och andra stycket avgår före ordinarie pensionsålder har rätt att tillgodoräkna premie enligt 9 § PA 03 (nuv. 3 kap. 2 §) första stycket för den tid som återstår från avgången till den ordinarie pensionsåldern.

6 § Arbetstagare med tillfällig sjukpension

För arbetstagare som 2003-01-01 uppbär tillfällig sjukpension och/eller har personlig statlig pensionsrätt ska PA-91 fortsätta att tillämpas. Med arbetstagare som uppbär tillfällig sjukpension jämfälls arbetstagare som har lön med sjukavdrag och samordningsavdrag enligt övergångsbestämmelserna i ALFA 6 kap. 8 § eller AVA 12 § 8 mom. Om arbetstagaren åter blir arbetsförmögen och den tillfälliga sjukpensionen upphör ska detta avtal gälla för honom fr.o.m. dagen

efter det att den tillfälliga sjukpensionen har upphört. Därvid ska såväl premiebestämd som förmånsbestämd ålderspension tjänas in som om detta avtal hade gällt för honom fr.o.m. 2003-01-01. Premie som inbetalas för sådan retroaktiv tid ska räknas upp med återbäringsräntan för traditionell livförsäkring hos den av parterna bildade försäkringsgivaren.

7 §. Övergångsbestämmelser för vissa yrkesofficerare

1. Övergång till nya pensionsavtal

Fr.o.m. den 1 januari 2003 upphör PA-74 att gälla för yrkesofficerarna med undantag för officerare som avgår med s.k. särskild pension och officerare på reservstat. För officerare födda 1943 –1947 kommer fr.o.m. detta datum bestämmelserna i PA-91 med 60 års pensionsålder att tillämpas. Därvid ska 4 § i övergångsbestämmelserna avseende familjepension på lönedelar som inte överstiger 7,5 inkomstbasbelopp gälla.

2. Pensionsålder

För yrkesofficer som fyller 60 år under perioden 1 oktober 2002 – 31 december 2002 inträder pensionsåldern vid utgången av december 2002. Avgång med ålderspension sker därvid i enlighet med PA-74.

3. Pensionsunderlag för yrkesofficer

För yrkesofficer som före 1 januari 2003 har omfattats av PA-74 ska vid beräkning av pensionsunderlag enligt 15 § PA 03 (nuv. 4 kap. 3 §) detta avtal eller 9 och 10 §§ PA-91 endast beaktas pensionsgrundande lön fr.o.m. den 1 januari 2002.

4. Kåpantrappa

Yrkesofficerare födda 1944 – 1952 får fr.o.m. den 1 januari 2003 tillgodoräkna premier till den kompletterande ålderspensionen (kåpan) enligt nedan:

Födelseår	Premie i procent
1944	4,0
1945	4,0
1946	4,0
1947	4,0
1948	3,4
1949	2,9
1950	2,5
1951	2,2
1952	2,0

8 § Övergångsbestämmelser för anställda vid Chalmers²²

1. Fortsatt tillämpning av tidigare pensionsavtal

För arbetstagare födda 1945 eller tidigare ska tidigare bestämmelser i PA-91 F fortsätta att tillämpas.

²² Se förhandlingsprotokoll 2005-12-21.

För arbetstagare som avgått med pensionsförmån enligt vid avgången gällande pensionsavtal gäller att bestämmelserna i det avtalet ska fortsätta att tillämpas. För arbetstagare som uppbär tillfällig sjukpension gäller punkt 5 nedan.

2. Förmånsbestämd ålderspension

För arbetstagare som var anställd vid Chalmers den 31 december 2005 ska tabellerna i 18 och 19 §§ PA 03 (nuv. 4 kap. 6 och 7 §§) för anställda med 65 års pensionsålder tillämpas med tre års förskjutning. Tabellerna börjar således med födelseår 1946 och pensionsnivå 9,5 resp. 64,85 procent och slutar med 1976 och 0 resp. 30 procent.

3. Intjänad pensionsrätt den 31 december 2005

För arbetstagare som var anställd den 31 december 2005 och som t.o.m. detta datum intjänat rätt till pension enligt statliga pensionsbestämmelser eller enligt PA-91 F är den vid nämnda tidpunkt intjänade pensionen lika med den bolagiseringslivränta och det fribrev som arbetstagaren skulle ha haft rätt till vid avgång från anställningen. Samordning ska ske med eventuell icke-statlig pensionsrätt.

Den enligt ovan intjänade pensionen anknyts till prisbasbeloppet för år 2005 och värdesäkras under aktivtiden genom omräkning med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Har en arbetstagare en annan statlig livränta än bolagiseringslivränta omvandlas denna till fribrev och anknyts till prisbasbeloppet för år 2005 och värdesäkras med senare förändringar av prisbasbeloppet.

4. Kompletterande efterlevandepension avseende lönedelar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp

Kompletterande efterlevandepension som en arbetstagare har intjänat per den 31 december 2005 enligt statliga pensionsbestämmelser eller enligt PA-91 F är vid nämnda datum lika med kompletterande efterlevandelivränta (bolagiseringslivränta) och efterlevandefribrev.

De enligt ovan intjänade förmånerna anknyts till prisbasbeloppet för år 2005 och värdesäkras genom omräkning med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Har en arbetstagare en annan statlig kompletterande efterlevandelivränta än bolagiseringslivränta omvandlas denna till fribrev och anknyts till prisbasbeloppet för år 2005 och värdesäkras med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Den kompletterande efterlevandelivräntan och det kompletterande efterlevandefribrevet tas ut som en livsvarig pension som räknas om genom anknytning till prisbasbeloppets förändring. Vilka efterlevande som är berättigade till sådan efterlevandepension bestäms av reglerna i PA-91 F.

5. Arbetstagare med tillfällig sjukpension

För arbetstagare som 2006-01-01 uppbär tillfällig sjukpension och/eller har personlig statlig pensionsrätt ska PA-91 F fortsätta att tillämpas. Med arbetstagare

som uppbär tillfällig sjukpension jämställs arbetstagare som har lön med sjukavdrag och samordningsavdrag enligt övergångsbestämmelserna i allmänna villkorsavtalet 36 § punkt 2.

6. Pensionsålder

För den som är anställd 2005-12-31 och som då har rätt att avgå med ålderspension vid en tidigare ålder än 65 år enligt övergångsbestämmelser till PA-91 F som hänvisar till PA-91 gäller sagda övergångsbestämmelser.

Den förmånsbestämda ålderspensionen enligt föregående stycke beräknas för tid fr.o.m. den månad arbetstagaren fyller 65 år enligt punkt 2 ovan samt för tid före den månaden enligt 18 § PA 91.

9 § Övergångsbestämmelser för anställda vid Högskolan i Jönköping²³

1. Fortsatt tillämpning av tidigare pensionsavtal

För arbetstagare födda 1945 eller tidigare ska tidigare bestämmelser i PA-91 F fortsätta att tillämpas.

För arbetstagare som avgått med pensionsförmån enligt vid avgången gällande pensionsavtal gäller att bestämmelserna i det avtalet ska fortsätta att tillämpas.

För arbetstagare som uppbär tillfällig sjukpension gäller punkt 5 nedan.

2. Förmånsbestämd ålderspension

För arbetstagare som var anställd vid Högskolan i Jönköping den 31 december 2005 ska tabellerna i 18 och 19 §§ PA 03 (nuv. 4 kap. 6 och 7 §§) för anställda med 65 års pensionsålder tillämpas med tre års förskjutning. Tabellerna börjar således med födelseår 1946 och pensionsnivå 9,5 resp. 64,85 procent och slutar med 1976 och 0 resp. 60/30 procent.

3. Intjänad pensionsrätt den 31 december 2005

För arbetstagare som var anställd den 31 december 2005 och som t.o.m. detta datum intjänat rätt till pension enligt statliga pensionsbestämmelser eller enligt PA-91 F är den vid nämnda tidpunkt intjänade pensionen lika med den bolagiseringslivränta och fribrev som arbetstagaren skulle ha haft rätt till vid avgång från anställningen. Samordning ska ske med eventuell icke-statlig pensionsrätt.

Den enligt ovan intjänade pensionen anknyts till prisbasbeloppet för år 2005 och värdesäkras under aktivtiden genom omräkning med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Har en arbetstagare en annan statlig livränta än bolagiseringslivränta omvandlas denna till fribrev och anknyts till prisbasbeloppet för år 2005 och värdesäkras med senare förändringar av prisbasbeloppet.

²³ Se förhandlingsprotokoll 2006-03-28

4. Kompletterande efterlevandepension avseende lönedelar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp

Kompletterande efterlevandepension som en arbetstagare har intjänat per den 31 december 2005 enligt statliga pensionsbestämmelser eller enligt PA-91 F är vid nämnda datum lika med kompletterande efterlevandelivränta (bolagiseringslivränta) och efterlevandefribrev.

De enligt ovan intjänade förmånerna anknyts till prisbasbeloppet för år 2005 och värdesäkras genom omräkning med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Har en arbetstagare en annan statlig kompletterande efterlevandelivränta än bolagiseringslivränta omvandlas denna till fribrev och anknyts till prisbasbeloppet för år 2005 och värdesäkras med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Den kompletterande efterlevandelivräntan och det kompletterande efterlevandefribrevet tas ut som en livsvarig pension som räknas om genom anknytning till prisbasbeloppets förändring. Vilka efterlevande som är berättigade till sådan efterlevandepension bestäms av reglerna i PA-91 F.

5. Arbetstagare med tillfällig sjukpension

För arbetstagare som 2006-01-01 uppbär tillfällig sjukpension och/eller har personlig statlig pensionsrätt ska PA-91 F fortsätta att tillämpas. Med arbetstagare som uppbär tillfällig sjukpension jämförs arbetstagare som har lön med sjukavdrag och samordningsavdrag enligt övergångsbestämmelserna i allmänna villkorsavtalet 44 § punkt 3.

6. Pensionsålder

För den som är anställd 2005-12-31 och som då har rätt att avgå med ålderspension vid en tidigare ålder än 65 år enligt övergångsbestämmelser till PA-91 F som hänvisar till PA-91 gäller sagda övergångsbestämmelser.

Den förmånsbestämda ålderspensionen enligt föregående stycke beräknas för tid fr.o.m. den månad arbetstagaren fyller 65 år enligt punkt 2 ovan samt för tid före den månaden enligt 18 § PA 91.

10 § Övergångsbestämmelser för anställda vid de allmänna försäkringskassorna²⁴

1. Fortsatt tillämpning av tidigare pensionsavtal

För arbetstagare födda 1942 eller tidigare ska fr.o.m. den 1 januari 2005 bestämmelserna i PA-91 tillämpas.

För arbetstagare med tillfällig sjukpension gäller punkt 5 nedan.

²⁴ Se förhandlingsprotokoll 2006-06-22

2. Pensionsgrundande tjänstetid

Som pensionsgrundande tjänstetid tillgodoräknas en arbetstagare tid då pensionsavtalet för anställda vid de allmänna försäkringskassorna, PAF, gällt för arbetstagaren. För arbetstagare som 2002-12-31 innehade anställning med pensionsrätt enligt PAF tillgodoräknas också sådan icke-statlig tjänstetid före 2002-12-31 som arbetstagaren fått tillgodoräkna enligt då gällande bestämmelser.

3. Intjänad pensionsrätt den 31 december 2002

Bestämmelserna i 7 kap. om intjänad pensionsrätt t.o.m. den 31 december 2002 ska ha motsvarande tillämpning för anställda som har intjänat pensionsrätt enligt pensionsplan för arbetstagare hos allmän försäkringskassa, PAF.

4. Kompletterande efterlevandepension avseende lönedelar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp

Kompletterande efterlevandepension avseende lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp som en arbetstagare har intjänat per den 31 december 2002 enligt PAF övergår vid nämnda datum till fribrev avseende kompletterande efterlevandelivränta.

Vid beräkning av efterlevandelivräntan ska

- bortses från kravet på fyllda 31 år och minst tre års pensionsgrundande tjänstetid
- samordning ske med eventuell icke-statlig pensionsrätt enligt då gällande bestämmelser i PAF

Det kompletterande efterlevandefribrevet anknyts till prisbasbeloppet för år 2002 och värdesäkras genom omräkning med senare förändringar av prisbasbeloppet. Det kompletterande efterlevandefribrevet tas ut som en livsvarig pension som räknas om genom anknytning till prisbasbeloppets förändring. Vilka efterlevande som är berättigade till sådan pension bestäms av reglerna i PAF.

5. Arbetstagare med tillfällig sjukpension

För arbetstagare som 2003-01-01 uppbär tillfällig sjukpension ska PA-91 tillämpas. Med arbetstagare som uppbär tillfällig sjukpension jämförs arbetstagare som har lön med sjukavdrag och samordningsavdrag enligt ALFA 6 kap. 8 §. Om arbetstagaren åter blir arbetsförmögen och den tillfälliga sjukpensionen upphör ska detta avtal gälla för arbetstagaren fr.o.m. dagen efter det att den tillfälliga sjukpensionen upphört. Därvid ska såväl förmånsbestämd som premiebestämd ålderspension tjänas in som om detta avtal hade gällt för arbetstagaren fr.o.m. 2003-01-01. Premie som inbetalas för sådan retroaktiv tid ska räknas upp med återbäringsrätt för traditionell livförsäkring hos den av parterna bildade försäkringsgivaren.

6. Pensionsålder m.m.

Fr.o.m. 1 september 2006 t.o.m. 31 december 2007 gäller att de kvinnor som har haft rätt att avgå med ålderspension enligt i övergångsbestämmelserna till PAF angivna kriterier och deras tillämpning och de män som uppfyller samma kriterier

har rätt att avgå med ålderspension från 60 år. Därvid ska ålderspensionens förmånsnivå beräknas enligt 20 § (nuv. 4 kap. 8 §).

Fr.o.m. 1 januari 2008 gäller att de kvinnor som har haft rätt till ålderspension enligt i övergångsbestämmelserna till PAF angivna kriterier och deras tillämpning och de män som uppfyller samma kriterier har rätt att avgå med ålderspension från följande åldrar:

- 60 år om de är födda 1949 eller tidigare
- 61 år om de är födda 1950 – 1954
- 63 år om de är födda 1955 – 1959
- 64 år om de är födda 1960 – 1963.

Ålderspensionens storlek utgörs av nedanstående procenttal av pensionsunderlaget, multiplicerad med tjänstetidsfaktorn, vid uttag av ålderspension från olika åldrar.

Ålder	procent
60	60
61	65
62	70
63	75
64	80

Vid uttag från mellanliggande ålder justeras förmånsnivån proportionellt per månad.

De kvinnor och män som med stöd av denna punkt avgår med ålderspension före ordinarie pensionsålder har rätt att tillgodoräkna premie enligt 9 § PA 03 (nuvarande 3 kap. 2 §) första stycket för den tid som återstår från avgången till den ordinarie pensionsåldern.

Anmärkning:

Enligt förhandlingsprotokoll 2009-10-26 samt förhandlingsprotokoll 2010-02-18 gäller för vissa anställda vid Försäkringskassan som omfattas av verksamhetsövergången till Pensionsmyndigheten samt generellt vid verksamhetsövergångar inom det statliga avtalsområdet enligt 6 §b lagen (1982:80) om anställningsskydd, särskilda övergångsbestämmelser till PA 03 i enlighet med ovanstående utdrag ur förhandlingsprotokoll 2006-06-22.

11 § Övergångsbestämmelser för anställda vid Försäkringskassornas förbund (FKF)²⁵

1. Fortsatt tillämpning av tidigare pensionsavtal

För arbetstagare födda 1945 eller tidigare ska bestämmelserna i PA-91 tillämpas.

²⁵ Se förhandlingsprotokoll 2006-12-18

2. Förmånsbestämd ålderspension

För de FKF-anställda som övergick till Försäkringskassan ska tabellerna i 18 och 19 §§ PA 03 (nuv. 4 kap. 6 och 7 §§) för anställda med 65 års pensionsålder tillämpas med tre års förskjutning. Tabellerna börjar således med födelseår 1946 och pensionsnivå 9,5 resp. 64,85 procent och slutar med 1976 och 0 resp. 60/30 procent.

3. Pensionsgrundande tjänstetid

Som pensionsgrundande tjänstetid tillgodoräknas en arbetstagare sådan tid som har tillgodoräknats i ITP-planen per den 31 december 2005. Den pensionsrätt som arbetstagaren har tjänat in i tidigare anställningar ska räknas in i den pensionsrätt som arbetstagaren tjänar in enligt PA 03 (nuv. Avdelning II).

4. Intjänad pensionsrätt 31 december 2005

Bestämmelserna i 7 kap. om intjänad pensionsrätt gäller i tillämpliga delar för FKF-anställda som övergick till Försäkringskassan och som den 31 december 2005 fortfarande var anställda vid Försäkringskassan.

5. Kompletterande efterlevandepension avseende lönedelar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp

30 § PA 03 (nuv. 6 kap. 4 §) ska ha motsvarande tillämpning på fribrev avseende familjepension enligt ITP-planen.

6. Pensionsålder m.m.

Fr.o.m. 1 september 2006 t.o.m. 31 december 2007 gäller att de kvinnor som enligt Avtal om tjänstepension för anställda vid FKF (1999-12-13) har haft rätt att avgå med ålderspension enligt motsvarande i övergångsbestämmelserna till PAF angivna kriterier och deras tillämpning och de män som uppfyller samma kriterier har rätt att avgå med ålderspension från 60 år. Därvid ska ålderspensionens förmånsnivå beräknas enligt 20 § PA 03 (nuv. 4 kap. 8 §).

Fr.o.m. 1 januari 2008 gäller att de kvinnor som har haft rätt till ålderspension enligt motsvarande i övergångsbestämmelserna till PAF angivna kriterier och deras tillämpning och de män som uppfyller samma kriterier har rätt att avgå med ålderspension från följande åldrar:

- 60 år om de är födda 1949 eller tidigare
- 61 år om de är födda 1950 – 1954
- 63 år om de är födda 1955 – 1959
- 64 år om de är födda 1960 – 1963.

Ålderspensionens storlek utgörs av nedanstående procenttal av pensionsunderlaget, multiplicerad med tjänstetidsfaktorn, vid uttag av ålderspension från olika åldrar.

Ålder	procent
60	60
61	65
62	70
63	75
64	80

Vid uttag från mellanliggande ålder justeras förmånsnivån proportionellt per månad.

Pensionens storlek kan aldrig vara mindre än ITP-fribrevets värde.

De kvinnor och män som med stöd av denna punkt avgår med ålderspension före ordinarie pensionsålder har rätt att tillgodoräkna premie 9 § PA 03 (nuv. enligt 3 kap. 2 §) första stycket för den tid som återstår från avgången till den ordinarie pensionsåldern.

12 § Övergångsbestämmelser för anställda vid Swedesurvey²⁶

1. Fortsatt tillämpning av tidigare pensionsavtal

För arbetstagare födda 1946 eller tidigare ska tidigare bestämmelser i PA-91 F fortsätta att tillämpas.

För arbetstagare som avgått med pensionsförmån enligt vid avgången gällande pensionsavtal gäller att bestämmelserna i det avtalet ska fortsätta att tillämpas. För arbetstagare som uppbär tillfällig sjukpension gäller punkt 5 nedan.

2. Förmånsbestämd ålderspension

För arbetstagare som var anställd vid Swedesurvey den 31 december 2006 ska tabellerna i 18 och 19 §§ PA 03 (4 kap. 6 och 7 §§) för anställda med 65 års pensionsålder tillämpas med fyra års förskjutning. Tabellerna börjar således med födelseår 1947 och pensionsnivå 9,5 resp. 64,85 procent och slutar med 1977 och 0 resp. 60/30 procent.

3. Intjänad pensionsrätt den 31 december 2006

För arbetstagare som var anställd den 31 december 2006 och som t.o.m. detta datum intjänat rätt till pension enligt statliga pensionsbestämmelser eller enligt PA-91 F är den vid nämnda tidpunkt intjänade pensionen lika med den bolagiseringslivränta och det fribrev som arbetstagaren skulle ha haft rätt till vid avgång från anställningen. Samordning ska ske med eventuell icke-statlig pensionsrätt.

²⁶ Se förhandlingsprotokoll 2006-12-18

Den enligt ovan intjänade pensionen anknyts till prisbasbeloppet för år 2006 och värdesäkras under aktivtiden genom omräkning med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Har en arbetstagare en annan statlig livränta än bolagiseringslivränta omvandlas denna till fribrev och anknyts till prisbasbeloppet för år 2006 och värdesäkras med senare förändringar av prisbasbeloppet.

4. Kompletterande efterlevandepension avseende lönedelar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp

Kompletterande efterlevandepension som en arbetstagare har intjänat per den 31 december 2006 enligt statliga pensionsbestämmelser eller enligt PA-91 F är vid nämnda datum lika med kompletterande efterlevandelivränta (bolagiseringslivränta) och efterlevandefribrev.

De enligt ovan intjänade förmånerna anknyts till prisbasbeloppet för år 2006 och värdesäkras genom omräkning med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Har en arbetstagare en annan statlig kompletterande efterlevandelivränta än bolagiseringslivränta omvandlas denna till fribrev och anknyts till prisbasbeloppet för år 2006 och värdesäkras med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Den kompletterande efterlevandelivräntan och det kompletterande efterlevandefribrevet tas ut som en livsvarig pension som räknas om genom anknytning till prisbasbeloppets förändring. Vilka efterlevande som är berättigade till sådan efterlevandepension bestäms av reglerna i PA-91 F.

5. Arbetstagare med tillfällig sjukpension

För arbetstagare som 2007-01-01 uppbär tillfällig sjukpension och/eller har personlig statlig pensionsrätt ska PA-91 F fortsätta att tillämpas. Med arbetstagare som uppbär tillfällig sjukpension jämställs arbetstagare som har lön med sjukavdrag och samordningsavdrag enligt övergångsbestämmelserna i ALFA 6 kap. 8 §.

6. Pensionsålder

För den som är anställd 2006-12-31 och som då har rätt att avgå med ålderspension vid en tidigare ålder än 65 år enligt övergångsbestämmelser till PA-91 F som hänvisar till PA-91 gäller sagda övergångsbestämmelser.

Den förmånsbestämda ålderspensionen enligt föregående stycke beräknas för tid fr.o.m. den månad arbetstagaren fyller 65 år enligt punkt 2 ovan samt för tid före den månaden enligt 18 § PA 91.

13 § Övergångsbestämmelse för anställda vid LFV Holding²⁷

1. Fortsatt tillämpning av tidigare pensionsavtal

För arbetstagare födda 1946 eller tidigare skall tidigare bestämmelser i PA-91 F fortsätta att tillämpas. För arbetstagare som avgått med pensionsförmån enligt vid

²⁷ Se förhandlingsprotokoll 2006-12-18

avgången gällande pensionsavtal gäller att bestämmelserna i det avtalet skall fortsätta att tillämpas. För arbetstagare som uppbär tillfällig sjukpension gäller punkt 5 nedan.

2. Förmånsbestämd ålderspension

För arbetstagare som var anställd vid LFV Holding den 31 december 2006 ska tabellerna i 18 och 19 §§ PA 03 (nuv. 4 kap. 6 och 7 §§) för anställda med 65 års pensionsålder tillämpas med fyra års förskjutning. Tabellerna börjar således med födelseår 1947 och pensionsnivå 9,5 resp. 64,85 procent och slutar med 1977 och 0 resp. 60/30 procent.

3. Intjänad pensionsrätt den 31 december 2006

För arbetstagare som var anställd den 31 december 2006 och som t.o.m. detta datum intjänat rätt till pension enligt statliga pensionsbestämmelser eller enligt PA-91 F är den vid nämnda tidpunkt intjänade pensionen lika med den bolagiseringslivränta och det fribrev som arbetstagaren skulle ha haft rätt till vid avgång från anställningen. Samordning ska ske med eventuell icke-statlig pensionsrätt.

Den enligt ovan intjänade pensionen anknyts till prisbasbeloppet för år 2006 och värdesäkras under aktivtiden genom omräkning med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Har en arbetstagare en annan statlig livränta än bolagiseringslivränta omvandlas denna till fribrev och anknyts till prisbasbeloppet för år 2006 och värdesäkras med senare förändringar av prisbasbeloppet.

4. Kompletterande efterlevandepension avseende lönedelar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp

Kompletterande efterlevandepension som en arbetstagare har intjänat per den 31 december 2006 enligt statliga pensionsbestämmelser eller enligt PA-91 F är vid nämnda datum lika med kompletterande efterlevandelivränta (bolagiseringslivränta) och efterlevandefribrev.

De enligt ovan intjänade förmånerna anknyts till prisbasbeloppet för år 2006 och värdesäkras genom omräkning med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Har en arbetstagare en annan statlig kompletterande efterlevandelivränta än bolagiseringslivränta omvandlas denna till fribrev och anknyts till prisbasbeloppet för år 2006 och värdesäkras med senare förändringar av prisbasbeloppet.

Den kompletterande efterlevandelivräntan och det kompletterande efterlevandefribrevet tas ut som en livsvarig pension som räknas om genom anknytning till prisbasbeloppets förändring. Vilka efterlevande som är berättigade till sådan efterlevandepension bestäms av reglerna i PA-91 F.

5. Arbetstagare med tillfällig sjukpension

För arbetstagare som 2007-01-01 uppbär tillfällig sjukpension och/eller har personlig statlig pensionsrätt ska PA-91 F fortsätta att tillämpas. Med arbetstagare som uppbär tillfällig sjukpension jämföras arbetstagare som har lön med sjukav-

drag och samordningsavdrag enligt övergångsbestämmelserna i AVA 12 § 8 mom.

6. Pensionsålder

För den som är anställd 2006-12-31 och som då har rätt att avgå med ålderspension vid en tidigare ålder än 65 år enligt övergångsbestämmelser till PA-91 F som hänvisar till PA-91 gäller sagda övergångsbestämmelser.

Den förmånsbestämda ålderspensionen enligt föregående stycke beräknas för tid fr.o.m. den månad arbetstagaren fyller 65 år enligt punkt 2 ovan samt för tid före den månaden enligt 18 § PA-91.

Arbetsgivarverket

Saco-S

Monica Dahlbom

Lena Emanuelsson

Seko, Service- och kommunikationsfacket

Lars Johansson

Bilaga 1 till Avdelning I

Hanteringsordning för överenskommelser om att tillämpa Avdelning I

Då en arbetsgivare och en arbetstagare inleder en dialog om att ingå en sådan överenskommelse som framgår av avtalet ska arbetstagarens fackliga organisation underrättas i enlighet med 1 kap. 5 §.

Överenskommelse enligt 1 kap. 1 § tredje punkten ska göras på särskild blankett och i enlighet med anvisningar för hur den ska fyllas i.

Blankett för överenskommelsen beställs hos SPV av arbetsgivaren eller av arbetstagaren. Beställd blankett skickas till arbetstagaren på dennes folkbokföringsadress. Tillsammans med blanketten bifogas riktad information till arbetstagaren.

Arbetstagare och arbetsgivare fyller i och undertecknar överenskommelsen. Överenskommelsen skickas till SPV i enlighet med anvisningarna till blanketten. SPV bekräftar till arbetsgivaren att blanketten tagits emot.

Överenskommelsen är giltig om den är underskriven. Ikraftträdandet kan ske som tidigast vid premieöverföring månaden efter den då SPV mottagit Överenskommelsen. Överenskommelsen kan dock inte träda i kraft innan arbetstagaren och arbetsgivaren lämnat samtliga begärda uppgifter på det sätt som framgår av SPV:s anvisningar.